

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

Δελτίο Επικοινωνίας Μελών Συνδέσμου Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας “Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ”

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ “Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ”

Διεύθυνση Γραφείου: Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ.: 210.52.38.158

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο: το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄ • ΧΡΟΝΟΣ 29ος • ΤΕΥΧΟΣ 131 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2004

Εγκαίνια του Πολιτιστικού Κέντρου

Στις 7 Αυγούστου η Καλοσκοπή εγκαινιάζει στο Πολιτιστικό της Κέντρο τη μόνιμη έκθεση με θέμα «Ιστορία και Λαογραφία της Καλοσκοπής».

Στις δύο αίθουσες του Δημοτικού Σχολείου, που διαμορφώθηκε κατάλληλα, οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να περιηγηθούν μέσα από τη ζωή, την ιστορία και τον πολιτισμό της Καλοσκοπής, μιας κοινωνίας ανθρώπων που μπόρεσαν να ανταπεξέλθουν μέσα από τις μεγάλες ιστορικές δυσκολίες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Το χωριό κήκε δύο φορές αλλά οι κάτοικοί του επιβίωσαν, ξανάρχισαν τη ζωή τους και πρόκοψαν.

Σ' αυτό το χωριό κλήθηκε το φθινόπωρο του 2002 από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Καλοσκοπιτών «Η Αγία Τριάς», να οργανώσω το Πολιτιστικό του Κέντρο. Συνεργάστηκα με πολλούς κατοίκους της Καλοσκοπής, και ιδιαίτερα από την αρχή έως το τέλος με την εκπρόσωπο της νεότερης γενιάς Ρούλα Δανιήλ.

Η λαογραφική συλλογή αριθμούσε αρκετά αντικείμενα που συγκέντρωσε κατά το παρελθόν από δωρεές των κατοίκων η κυρία Φιλίτσα Αλεξίου. Στη συνέχεια η οικογένεια του αιμνήστου σαμαρά και πεταλωτή Αθανασίου Αλεξίου δώρησε στο Πολιτιστικό Κέντρο τα εργαλεία της τέχνης του, το αμόνι του και τον κούκο του...

Σιγά-σιγά οι δωρεές έγιναν περισσότερες και σήμερα η συλλογή είναι πλουσιότερη.

Χρειάστηκαν να γίνουν πολλές συζητήσεις με ντόπιους, να μελετηθεί η ντόπια βιβλιογραφία και να συνεργαστούμε με ερευνητές που έχουν ασχοληθεί επιστημονικά με την Καλοσκοπή.

Οι μελέτες του δασκάλου Γ. Χασιακού, τα βιβλία του Φάνη Λευκαδίτη, τα άρθρα και οι φωτογραφίες της εφημερίδας «Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ» την έκδοση της οποίας επιμελείται επί σειρά

ετών ο ακούραστος Αθανάσιος Μαλεβίτσης και οι υπέροχες ανέκδοτες α/μ φωτογραφίες της Ελένης Τζαβάρα, το γένος Πριόβολου και άλλων χωριανών, συνέβαλαν στην τεκμηρίωση της ιστορικής και λαογραφικής έκθεσης.

Πραγματοποιήθηκαν και καταγράφηκαν «συνεντεύξεις» με πολλούς Καλοσκοπίτες που αποτελούν ζωντανές πλέον μαρτυρίες της κοινωνίας τους για το μέλλον.

Είχαμε την τύχη να μιλήσουμε με την κυρία Αγγέλω Τούμπα, την κυρία Χρυσούλα Τσουλανδρή, τον κύριο Φάνη Λευκαδίτη και πολλούς άλλους νεότερους. Και από τη θέση αυτή θεωρώ υποχρέωση μου, με την ολοκλήρωση του έργου, να ευχαριστήσω θερμά όλους τους Καλοσκοπίτες που μας συνέδραμαν ολόψυχα.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον Πρόεδρο του τότε Δ.Σ., κ. Αθανάσιο Μαλεβίτη, για την αμέριστη συμπαράσταση και την κ. Ανθή Καραγιάννη, η οποία ύστερα από πολλές αναζητήσεις στους ειδικούς επιστημονικούς κύκλους με πρότεινε να αναλάβω την οργάνωση του Πολιτιστικού Κέντρου. Η καλή συνεργασία με το τότε Δ.Σ. αλλά και με το τωρινό με πρόεδρο τον κ. Κων/νο Τούμπα συνέβαλε στην ολοκλήρωση αυτού του έργου.

Ευχαριστώ την Καλοσκοπίτσα Ρούλα Δανιήλ καθώς και την οικογένεια Νικ. Δανιήλ, την οικ. Κολλύρη και Νικηφόρο Ζούργο για την αμέριστη συμπαράσταση και ανιδιοτελή προσφορά. Όλοι μαζί έκαναν ότι ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί το όνειρο των Καλοσκοπιτών να αποκτήσουν ένα χώρο που θα στεγάσει την ιστορία, τον πολιτισμό και τη ζωή τους.

Σας περιμένουμε στα εγκαίνια και ελπίζουμε ότι το Πολιτιστικό Κέντρο θα είναι το σημείο αναφοράς της Καλοσκοπής όπου οι παλαιότεροι θα θυμούνται και οι νεότεροι θα διδάσκονται.

Με εκτίμηση

Έφη Μαντζούτσου, Μουσειολόγος - Εθνολόγος

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΣΤΗΝ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ ΤΟΥ 2004

Βασιλεία Γιασιράνη Κυρίτση

Πολύ γρήγορα έφτασε η τελευταία εβδομάδα της Μεγάλης Σαρακοστής, της σημαντικότερης χρονικής περιόδου της Χριστιανοσύνης, η οποία μας ετοιμάζει σωματικά και κυρίως ψυχικά για την υποδοχή της «εορτής των εορτών» την Ανάσταση.

Από το Σάββατο του Λαζάρου βρεθήκαμε στην Κουκουβίστα να περάσουμε τις διακοπές του Πάσχα. Ο καιρός ήταν καλός και βοηθούσε στην παραμονή μας. Την Κυριακή των Βαΐων είχε μια ανοιξιιάτικη ζεστή μέρα λουσμένη στον ήλιο και στο φως, με έναν ουρανό κατακάθαρο και γαλάζιο.

Ο αγώνας του παπα-Γιάννη ξεκινούσε. Μαζί με την παπαδιά, τη μοναδική βοηθό του, έκανε τις τελευταίες προετοιμασίες. Ευτυχώς την έλλειψη του ψάλτη, που είχε αναλάβει άξια η παπαδιά, την κάλυψε ο κύριος Κώστας Αυγερινός, κάνοντας την υπέρβασή του με το να ακολουθήσει τη φωνή της ψυχής του, που του υπαγόρευε να έρθει στο χωριό να βοηθήσει τον Άν-Γιώργη, εξυπηρετώντας την εθιμοτυπική πλευρά της Μεγάλης Εβδομάδος. Το απόγευμα, λίγο πριν τη λειτουργία, οι γυναίκες του χωριού με την επίβλεψη του παπαγιάννη μάζεψαν τις μοκέτες από την εκκλησία να μη λερώσουν από τα κεριά των πιστών, την καθάρισαν. Η παπαδιά έντυσε με ευλάβεια τις εικόνες με πένθιμες μωβ κορδέλες, έστρωσε στο ιερό το μωβ κάλυμμα της Αγίας Τράπεζας, κρέμασε τις κορδέλες στους πολυελαίους και η εκκλησία πήρε την εικόνα των ημερών που θα ακολουθούσαν. Το

προσκυνητάρι έμεινε αδειανό για να τοποθετήσει ο παπαγιάννης στη διάρκεια της Λειτουργίας την εικόνα του Χριστού στεφανωμένη με δαφνόφυλλα.

Άρχιζε η Μεγάλη Εβδομάδα. Στη μισοφώτιστη εκκλησιά κάθε απόγευμα στις 7 αναζητούσε ο προσκυνητής καταφύγιο και πνευματική ξεκούραση.

Το πρωί της Μεγάλης Πέμπτης μετά τη Λειτουργία έγινε το μνημόσυνο του Χριστού με στάρι και ψυχούδια που είχαν φτιάξει οι νοικοκυρές και η καμπάνα άρχιζε την πένθιμη μελωδία της. Κανείς όμως από τους παριστάμενους πιστούς και βοηθούς ψάλτες δε γνώριζε να ηχήσει την καμπάνα και έτσι ο παπα Γιάννης ήταν αναγκασμένος να αφήνει τους τύπους της Λειτουργίας, να τρέχει έξω να κτυπήσει την καμπάνα και να επιστρέφει βιαστικά να συνεχίσει το έργο του.

Στο αριστερό ψαλτήρι μοναξιά. Στο δεξί ο κυρ Κώστας και η παπαδιά. Στα αντρικά στασίδια μερικοί ηλικιωμένοι.

Πιο πολλές ήταν οι γυναίκες. Όταν έμπαιναν μέσα στην εκκλησία σκούπιζαν τα πόδια τους προσεκτικά, έπαιρναν το κεράκι από το ξύλινο παγκάρι, το άναβαν και αφού φιλούσαν τα εικονίσματα με ευλάβεια, έπαιρνε η κάθε μια τη θέση της στα στασίδια και στις πίσω καρέκλες. Στη μέση η εκκλησία ήταν άδεια και μόνο μπροστά στην Ωραία Πύλη ο παπαγιάννης έψελνε γλυκά και πένθιμα. Η κοινωνικότητά του έδινε ζωντάνια και δύναμη στο σχεδόν ερημωμένο χωριό όλο το χρόνο.

Κατά τη διάρκεια της Λειτουργίας δεν παρέλειπε τί-

ποτα και ακούραστος έτρεχε πότε στην Ωραία Πύλη να ψάλλει και πότε στο δεξί ψαλτήρι να υποδείξει στην παπαδιά και στο βοηθό ψάλτη τα λόγια που έπρεπε να πουν.

Όταν όλα πήγαιναν καλά η γαλήνια μορφή του λες και εξαυλώνονταν και ανέβαινε παρέα με τους Αγίους που χαμογελαστοί παρακολουθούσαν τη δράση, την Πίστη του παπά Γιάννη και του 'διναν κουράγιο να αντέξει σαν άνθρωπος τα επίγεια.

Με το τέλος της Λειτουργίας το βράδυ, γύρω στις 10, η εκκλησία είχε αρκετό κόσμο που περίμενε υπομονετικά να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο στόλισμα του Επιταφίου. Όλες οι ηλικίες έδωσαν το παρόν με συγκινητικό τρόπο. Σε λίγη ώρα τα κουτιά με τα λουλούδια γέμισαν το χώρο. Ασπρες και φούξια βιολέτες περάστηκαν σε κλωστή και κρεμάστηκαν στο ξυλόγλυπτο Επιτάφιο. Άσπρα γαρύφαλλα σε συνδυασμό με κόκκινα στόλισαν τον τρούλο πλαισωμένα από δάφνες και μικρές μωβ γιρλάντες. Σαν από θεία καθοδήγηση χωρίς φωνές και διαμάχες, με πρωτόγνωρη ομαδικότητα και ομοψυχία εργάστηκαν όλες, κάτω από την καθοδήγηση της παλιάς και της νέας παπαδιάς, να αποδώσουν στον Επιτάφιο τη βαθιά θρησκευτικότητα, την Πίστη και την παράδοση των

γονιών τους που κουβαλούσαν α-κόμη μέσα τους.

Με πόση ευλάβεια έγινε η σκηνή της Αποκαθήλωσης. Με πόσο σεβασμό άνοιξε τα χέρια του ο εκκλησιαστικός επίτροπος να αγκαλιάσει το σώμα του Χριστού με το κατάλευκο σεντόνι... Κάθε μέρα που περνούσε, κάθε ώρα μάζευε στο χωριό τους ανθρώπους που λαχταρούσαν να ζήσουν εκεί τις Άγιες μέρες και να χαρούν τις εικόνες της Άνοιξης.

Τη Μεγάλη Παρασκευή στην περιφορά του Επιτάφιου τα σώματα των πιστών έστεκαν εκεί. Οι καρδιές και τα βλέμματα ταξίδευαν πέρα μακριά στις γκρίζες από σύννεφα βουνοκορφές της Λυρίτσας πλημμυρισμένες από τις αναμνήσεις του παρελθόντος.

«Η ζωή εν τάφω» ταξίδευε με τους κτύπους της καρδιάς και μάζευε τον ονειροπαρμένο νου. Οι πιστοί ζύγωναν, προσκυνούσαν σιωπηλά και κατέθεταν εκεί στα πόδια του Εσταυρωμένου τους καπμούς και τις πίκρες καρδιάς. Η πίστη των απλών ανθρώπων που έφελναν, η θρησκευτικότητα και η αγάπη για τον τόπο έδιναν το νόημα της αλληλεγγύης και της συνεισφοράς πέρα από τους τύπους. Τα καντήλια που τρεμόπαιζαν, οι ψαλμωδίες και ο δυνατός αέρας που λυσσομανούσε και δονούσε το ναό, έκαναν ακόμη πιο μυστηριακή την ατμόσφαιρα. Η περιφορά έγινε μόνο γύρω από τον προαύλιο χώρο και ματαιώθηκε η μετάβαση ως την Κακοτράχη. Πλήθος χωριανών και φίλων είχαν κατακλύσει το προαύλιο και όλοι σχεδόν πέρασαν κάτω από τον Επιτάφιο λίγο πριν μπει πάλι μέσα στο ναό.

Όταν η εκκλησία σχόλασε και ο κόσμος έφυγε ο Επιτάφιος τοποθετήθηκε στη βιτρίνα που υπήρχε

Οι χωριανοί μας τσουγκρίζουν κόκκινα αυγά τη Δευτέρα του Πάσχα, όπως παραδοσιακά μια συνήθεια που έχει καθιερώσει ο Σύνδεσμός μας εδώ και πολλά χρόνια.

στον Πρόναο. Σε σαράντα μέρες, στη γιορτή της Ανάληψης ο παπα Γιάννης θα χαλούσε τον Επιτάφιο και θα μοίραζε τα λουλούδια, να τα βάλουν οι γυναίκες στο εικονοστάσι.

Παράλληλα μια ομάδα γυναικών με την παπαδιά άλλαξε τον πένθιμο στολισμό του ναού με άσπρες γιορτινές κορδέλες και πανωφόρι στην Αγία Τράπεζα. Το πρωί του Σαββάτου όλα ήταν έτοιμα για την πρώτη Ανάσταση.

Σαν έπεσε η Άγια Νύχτα της Αναστάσεως κωνεύτηκαν όλα στου φεγγαριού το φως. Οι μολυβένιοι λεκέδες της Γκιώνας εξαφανίστηκαν. Ήχοι, χρώματα και ευωδιές βούλιαξαν και έσμιξαν με τις αισθήσεις των ανθρώπων που αγρυπνούσαν. Η ανάσα του «Μέγα Μυστηρίου» μπόλιασε τις ανθρώπινες καρδιές με την Ελπίδα της Απαντοχής.

Η λειτουργία άρχισε στις 10.30 μ.μ. Οι πιστοί μαζεύτηκαν σιγά - σιγά ντυμένοι με τα καλά τους, με ένα ζεστό χαμόγελο αγάπης και καλοσύνης με τα κεριά και τα φαναράκια στα χέρια, να ανταμώνουν

τους Προφήτες και τους Αγίους με τη δέηση του παπα Γιάννη και των ψαλτών, να ανταμώνουν τη Χριστιανοσύνη και να τη νιώσουν μέσα στις καρδιές τους.

Η βραδιά ήταν γλυκιά. Ένας ξάστερος ουρανός στολισμένος με αστέρια και ένα ανοιξιάτικο φεγγάρι ζωντάνευαν το χώρο. Το «Χριστός Ανέστη» έγινε ουράνια σύνθεση που σκέπασε την εκκλησιαστική υμνωδία. Οι αγκαλιές, τα φιλήματα, οι ευχές, τα βαρελότα και τα βεγγαλικά πυροδοτούσαν το περιβάλλον. Το θαύμα της Ανάστασης είχε αγγίξει τις ψυχές, τις είχε φτερώσει και τις είχε ανεβάσει ψηλά στο βασίλειο της Αλήθειας, πάνω από τις μικρότητες και τα μίση. Με το «Χριστός Ανέστη» και μια αγκαλιά συγγενικών προσώπων χανόσουν στην υπερβατικότητα το χώρου και του χρόνου και ζούσες μια ένταση συναισθημάτων μοναδική που μόνο εκεί ψηλά στην Κουκουβίστα μπορούσες να ζήσεις, έστω και αν ήταν Πάσχα του 2004.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Α. Στην ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε και φέτος ο εορτασμός της μνήμης της Αγίας Τριάδας που τελέστηκε με συμμετοχή κατοίκων της περιοχής αλλά και πι-

Στον πρώτο κύκλο το χορό σέρνει ο Θανάσης Μώρης (Κατσάνης). Τον κρατάει ο Λεωνίδας Κουφός. Ο δεύτερος γύρος κρύφτηκε από το φακό. Από τους μουσικούς διακρίνεται ο Γιάννης Πασαλής που παίζει το λαούτο. Η φωτό είναι το έτος 1963. Μας την έστειλε η οικογένεια Α. Μώρη από τη Λαμία. Τους ευχαριστούμε.

στών από όλη την Ελλάδα στις 31.5.2004, του Αγίου Πνεύματος. Τελέστηκε Θεία Λειτουργία και τελετή αρτοκλασίας κατά την οποία ο ιερέας μας παπαΓιάννης Λευκαδίτης ευλόγησε τους προσφερόμενους από το Σύνδεσμό μας πέντε άρτους που μοιράστηκαν στο εκκλησίασμα μέσα σε κατανυκτική ατμόσφαιρα.

Στη συνέχεια ο Σύνδεσμός μας, τιμώντας τον απελευθερωτικό αγώνα της Εθνικής Αντίστασης, τέλεσε

στις 31.5.2004 ανήμερα της εορτής του Αγίου Πνεύματος στο χώρο του μνημείου τρισάγιο για την ανάπαυση της ψυχής των 32 παλικαριών που είχαν ξεσηκωθεί σε ένα μεγαλιώδη αγώνα κατά των κατακτητών και στις 5.1.1944 φονεύθηκαν την ώρα της μάχης στο σταυροδρόμι της Αγίας Τριάδας.

Η τελετή άρχισε με ομιλία του προέδρου του Συνδέσμου Κ. Τούμπα, που είπε τα εξής:

«Κύριε Αντινομάρχη, κ.κ. Δήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι κ. Πρόεδρε της Ομοσπονδίας, κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι της Καλοσκοπής, αγαπητοί συγχωριανοί.

Σκοπός της εδώ συνάντησής μας δεν είναι να απαγγέλλουμε κάθε χρόνο μακροσκελείς λόγους για τους αείμνηστους μαχητές του Λόχου του Καλλία, που έπεσαν στο βωμό της Λευτεριάς το 1944 από τους αιμοσταγείς Γερμανούς κατακτητές, αλλά να κάνουμε όλοι μαζί μια επιμνημόσυνη δέηση για την ανάπαυση των ψυχών τους, να επαναφέρουμε στη μνήμη μας ότι έπεσαν «τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι» και για να θυμούνται οι παλαιοί και να μαθαίνουν οι νεώτεροι «πως το δέντρο της Λευτεριάς μεγαλώνει ποτισμένο με αίμα». Οι Έλληνες από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι και σήμερα όταν το καλεί η ώρα ξέρουν ότι έχουν ιερή υποχρέωση να τρέξουν ως πρόμαχοι της λευτεριάς της πατρίδας τους και αν το καλεί η ώρα να πέσουν μαχόμενοι χωρίς ποτέ να διανοηθούν να σκεφτούν παραταξιακές τοποθετήσεις, κόμματα, πολιτικές οριογραμμές ή σκοπιμότητες.

Από τον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 μέχρι

Ο δήμαρχος Γραβιάς
κ. Αθ. Μανανάς

Ο πρόεδρος του Τ.Σ.
Ιωάννης Αποστολόπουλος

Ο πρόεδρος του Συνδέσμου
μας Κ. Τούμπας

Ο πρόεδρος του Συλλόγου
Λαμίας Ηρ. Ραφτόπουλος

και τον Καλλία, ο Διάκος, ο Ησαΐας των Σαλώνων, ο Παπαντριάς και τόσοι άξιοι του σεβασμού μας μαχητές, πότισαν και μεγάλωσαν το δέντρο της λευτεριάς με το αίμα τους, γιατί πίστευαν ότι η θυσία τους δεν θα πήγαινε χαμένη.

Ο Λόχος του Καλλία που τον αποτελούσαν ντόπιοι και ξένοι μαχητές θυσιάστηκαν, γιατί πίστευαν ακράδαντα ότι πολεμώντας τον αιμοσταγή βάρβαρο κατακτητή και θυσιαζόμενοι, η θυσία τους αυτή δεν θα πήγαινε χαμένη αλλά θα βοηθούσε στο γενικό ξεσηκωμό για την απελευθέρωση της πατρίδας.

Έχει τόσες θυσίες να επιδείξει η Ελλάδα στο παγκόσμιο στερέωμα, όσες δεν μπορούν να συγκεντρώσουν όλοι οι λαοί μαζί.

Σήμερα πλέον που έχουν εκλείψει οι λόγοι των ενόπλων συρράξεων, η Ελλάδα έχει υποχρέωση να ακολουθήσει την παγκόσμια πρόοδο, ώστε να καταδείξει σε όλους ότι και στον καιρό της ειρήνης μπορεί να είναι πρώτη σε όλους τους τομείς και με διαφορά από τα άλλα κράτη.

Όλοι μας είμαστε επιφορτισμένοι με την ιερή παρακαταθήκη να τηρούμε τους θεσμούς και τις παραδόσεις της πατρίδας, γιατί έτσι εκείνοι που έπεσαν στην Αγία Τριάδα και σ' οποιοδήποτε άλλο μέρος της πατρίδας μας, από εκεί ψηλά που βρίσκονται θα χαίρονται γιατί η θυσία τους δεν πήγε χαμένη. **Ας αναπαύονται εν ειρήνη και η μνήμη τους θα μείνει αιώνια»**

Ακολούθησε εκφώνηση των ονομάτων των φονευθέντων. Στεφάνια κατέθεσαν: Ο βοηθός νομάρχης κ. Γ. Κατσαρέλης, ο Δήμαρχος Γραβιάς Αθαν. Μανανάς, ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Καλοσκοπής Ιωάννης Αποστολόπουλος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Κώστας Τούμπας, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Γ. Πουρνάρας, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Λαμίας Ηρακλής Ραπτόπουλος, ο πρόεδρος του Αθλητικού Ομίλου Χρ. Ψωμακέλης.

Η τελετή έληξε με την απαγγελία ποιήματος από τη Βούλα Γρηγοροπούλου και αφού εψάλη ο Εθνικός Ύμνος.

Β. Στη ΓΡΑΒΙΑ

Η Νομαρχία Φωκίδας και ο Δήμος Γραβιάς οργάνωσαν διήμερες εορταστικές εκδηλώσεις στην έδρα του Δήμου και τιμήθηκαν ο Οδυσσέας Ανδρούτσος και οι ήρωες που θυσιάστηκαν στις 8 Μαΐου του 1821. Την πρώτη ημέρα έγινε με επιτυχία ο ποδηλατικός αγώνας στη διαδρομή «Γραβιά - Αλαμάνα», η αναπαράσταση της μάχης της Γραβιάς και ακολούθησαν πυροτεχνήματα που έδωσαν ξεχωριστό τόνο στη γιορτή. Η κυρίως γιορτή πραγματοποιήθηκε την επομένη ((10.6) με δοξολογία και ομιλία για το γεγονός της ημέρας. Την εκδήλωση παρακολούθησε πλήθος κόσμου.

Γ. Στην ΑΡΒΑΝΙΤΟΡΑΧΗ (Μάχη της Δρέμισσας)

Παρά την καταρρακτώδη βροχή πραγματοποιήθηκε η Εθνική Εορτή της μάχης της Δρέμισσας στη θέση Αρβανιτόραχη της Γκίωνας που καθιερώθηκε σε ανάμνηση της αποφασιστικής νίκης των 700 περίπου πολεμιστών οι οποίοι στις 17 Μαΐου 1821 εμπόδισαν τον Ομέρ Βρυώνη να μεταβεί στην Πελοπόννησο και να καταπνίξει την Ελληνική Επανάσταση.

Η εκδήλωση ήταν πολύ καλά οργανωμένη και οι επισκέπτες παρά το κρύο και τη βροχή παρακολούθησαν τους ομιλητές και με χαρά έλαβαν μέρος στο γλέντι που ακολούθησε.

Αξίζουν συγχαρητήρια στο Δήμο Καλλιέων και τους Συλλόγους Πανουργιωτών που καθιέρωσαν και κρατούν ζωντανή την εθνική αυτή εκδήλωση.

ΝΕΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

Ύστερα από μεταπτυχιακές σπουδές στο πανεπιστήμιο της Warwick της Μεγάλης Βρετανίας, μεταπτυχιακό δίπλωμα (αναγνωρίστηκε και από το ΔΙΚΑΤΣΑ), έλαβε ο χωριανός μας Ευάγγελος Παν. Αυγερινός. Ο ανήσυχος Βαγγέλης, απόγονος των Αυγεριναίων (Καραπαναής) μοναδικών τεχνιτών στην επεξεργασία της πέτρας που μας άφησαν τα καλύτερα γεφύρια (Μέγα Ρέμα κ.λπ.) μετά από τετραετή φοίτηση στο πανεπιστήμιο Πειραιώς (τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας) έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία και ειδικεύτηκε στην ανάλυση και διαχείριση οικονομικών δεδομένων των επιχειρήσεων. Καλή σταδιοδρομία Βαγγέλη.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ιδρύθηκε και αναγνωρίστηκε το μη κερδοσκοπικό Σωματείο με την επωνυμία «**Σύνδεσμος Φίλων Χρήστου Χ. Μαλεβίτση**» με σκοπό τη διάσωση και προβολή του εκτεταμένου και πολύ σημαντικού φιλοσοφικού και κοινωνιολογικού έργου του αειμνήστου Χρήστου Μαλεβίτση.

Ο Σύνδεσμος Φίλων Χρήστου Χ. Μαλεβίτση προτίθεται

να επιμεληθεί την έκδοση του συγγραφικού του έργου, να ενθαρρύνει επιστημονικές διατριβές και μελέτες της πνευματικής προσφοράς του καθώς και να οργανώνει δημόσιες εκδηλώσεις, διαλέξεις κ.λ.π. γύρω από το έργο του.

Έδρα του Συνδέσμου ορίστηκε ο Δήμος Φιλοθέης.

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΦΩΚΙΔΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ

Σας ενημερώνουμε ότι τα Πολιτικά Γραφεία του Βουλευτή Φωκίδας Ιωάννη Δημ. Μπούγα βρίσκονται:

α) στην Άμφισσα στην οδό Γιδογιάννου 32 και μπορεί να επικοινωνείτε στα τηλέφωνα 22650-28474, 22650-79291, fax: 22650-29883 και β) στην Αθήνα στην οδό Μητροπόλεως 1, 3ος όροφος και μπορείτε να επικοινωνείτε στα τηλ.: 210-3709355, 210-3709356 και 210-3255275.

e-mail: mpougas1@otenet.gr

Τα γραφεία παραμένουν ανοικτά καθημερινώς (πλην Αυγούστου) από 8.30 π.μ. έως 14.00 μ.μ. και από 18.00 έως 20.30 μ.μ.

Για οποιοδήποτε ζήτημά σας μπορείτε να απευθύνεστε στην Άμφισσα στους κ.κ.: Νίτσα Κουβέλου - Μουχτούρη και Κώστα Σαλαγιάννη. Στην Αθήνα στις κ.κ.: Σοφία Κυριακοπούλου και Αναστασία Παπαϊωάννου. Για κοινοβουλευτικά ζητήματα μπορείτε να απευθύνεστε στον επιστημονικό συνεργάτη κ. Αντώνη Παπαδήμα.

Ο βουλευτής κ. Ιωάννης Μπουγάς δέχεται στο γραφείο του στην Άμφισσα κάθε Δευτέρα πρωί και απόγευμα και στην Αθήνα κάθε Τετάρτη και Πέμπτη πρωί μετά από τηλεφωνική προσυνεννόηση.

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

Την αξία που έχει μία φιάλη αίμα την καταλαβαίνουμε όταν βρισκόμαστε στην ανάγκη εξεύρεσής του. Ο Σύλλογος Λαμίας και ειδικότερα οι φροντίδες της **Μαρίας Νικοπούλου - Κολλύρη**, η οποία μερίμνησε και δημιουργήθηκε στο νοσοκομείο της Άμφισσας **τράπεζα αίματος** και κάθε χρόνο συνεργείο του νοσοκομείου έρχεται στο χωριό μία από τις πρώτες Κυριακές του Αυγούστου και διενεργεί αιμοδοσία.

Από την τράπεζα αυτή έχουν εξυπηρετηθεί πολλοί χωριανοί μας. Οι ανάγκες όμως είναι πολύ μεγάλες και το απόθεμα διαρκώς εξαντλείται. Φέτος η αιμοδοσία θα γίνει την Κυριακή 8 Αυγούστου στο ιατρείο Καλοσκοπής. Θα πρέπει να πάρουν μέρος όχι μόνο όσοι εξυπηρετήθηκαν αλλά και όλοι όσοι μπορούν να προσφέρουν αίμα και ειδικότερα οι νέοι μας. Ας βοηθήσουμε όλοι να διατηρηθεί αυτή η τράπεζα αίματος.

ΤΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ ΜΑΣ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ

Εντοπίστηκε στη Μεσσηνία ο μύκητας που προκαλεί την ασθένεια του «μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου» (canker stain disease). Η ασθένεια είναι πολύ διαδεδομένη στην Ιταλία και μάλλον από εκεί μας ήρθε. Η προσβολή του δέντρου από το μύκητα οδηγεί στην ολική καταστροφή του δέντρου. Το πιο εμφανές σύμπτωμα είναι ο ξαφνικός μαρασμός τμήματος της κόμης. Αυτό εμφανίζεται συνήθως την άνοιξη και το καλοκαίρι. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάποια θεραπευτική μέθοδος και το μόνο που μπορεί να γίνει είναι να ληφθούν προληπτικά μέτρα ώστε να μην διαδοθεί η ασθένεια και σε άλλα μέρη της Ελλάδας. Ο μύκητας προσβάλλει δένδρα κάθε ηλικίας, με συνέπεια να κινδυνεύουν τα αιωνόβια πλατάνια που είναι άφθονα στη χώρα μας. (Από τις εφημερίδες Καθημερινή και Ελ. Τύπος).

ΟΙ ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥΣ

Τα μέλη του Τοπικού μας Διαμερίσματος μερίμνησαν για την περιποίηση του χώρου των παιδικών χαρών που λειτουργούν στο χωριό στη Ρούγα και την Κακοτράχη. Έγινε αποψίλωση των χόρτων και καθάρισαν τα κλαδιά των δέντρων.

Μας διαβεβαίωσαν μάλιστα ότι έκαναν έλεγχο και για την καλή λειτουργία των οργάνων, ώστε να εμπιστευόμαστε σ' αυτά την ασφάλεια των παιδιών μας. Καλό θα ήταν να εξοπλιστούν και με νέα όργανα.

Με τον ακόλουθο πρόλογο του πρώην προέδρου του Συλλόγου μας Αθανάσιου Μαλεβίτση και πίνακα περιεχομένων Γεωργίου Χασιακού κυκλοφόρησε ο 4ος τόμος του Δελτίου μας. Μπορείτε να τον προμηθευτείτε από τα γραφεία του Συνδέσμου μας.

Ένας τόμος λαμπρού περιεχομένου

Προϊόν πολύτιμης επιμέλειας και έκφρασης, βαθιάς αγάπης, είναι ο 4ος τόμος του Δελτίου μας. Περιλαμβάνει τα τεύχη 100 - 129 και τις 582 σελίδες του που κυκλοφόρησαν κατά τα έτη 1996-2003 τις παρουσιάζω με μεγάλη χαρά και περηφάνεια για τις γενιές των Κουκουβιστιανών που ακολουθούν. Από τον τόμο αυτό βγαίνει η μητρική φωνή της πατρίδας μας, η ζεστή, η νοσταλγική, η αλησμόνητη.

Μήνες τώρα τις ξεφυλλίζω τακτικά και χαίρομαι τα περιεχόμενα αυτού του τόμου. Αποτελεί πνευματική απόλαυση να φυλλομετράς τις σελίδες του και να βλέπεις τους τίτλους των θεμάτων, να διαβάζεις τα ονόματα εκείνων που υπογράφουν τις συνεργασίες αλλά και να κάνεις μια περιδιάβαση στις παλιές φωτογραφίες που για όλους και πάντα κάτι θα σημαίνουν.

Η Κουκουβίστα είναι η πατρίδα μας, την κουβαλάμε μέσα μας, την αγαπάμε βαθιά και με πάθος πέρα από κάθε λόγο, πέρα από κάθε ερμηνεία, ο νους μας στρέφεται πάντα σ' αυτή με συγκίνηση. Διότι μας έδωσε τη ζωή, το φως, τα βαθιά συναισθήματα της αγάπης για τους δικούς μας, για τη φύση, για τον πολιτισμό μας.

Μια επιστροφή στην αγκαλιά της στοργικής μάνας μας είναι κάθε φύλλο από την περιοδική έκδοση τούτου του εντύπου. Γι' αυτό φέρνει ως τίτλο το τιμημένο όνομα της ιδιαίτερης πατρίδας μας και αγαπήθηκε από όλους τους Κουκουβιστιανούς. Τούτο μαρτυρεί πως το ταπεινό μας χωριό ζει αλησμόνητο μέσα στις ψυχές των παιδιών του, των σκορπισμένων σε όλη την υφήλιο. Μακάρι και άλλες πατρίδες να είχαν τόσο άξια τέκνα.

Όσοι εργάστηκαν για τη δημιουργία αυτού του τόμου έχουν τη συναίσθηση ότι εκπλήρωσαν χρέος ιερό.

Με την ίδια συναίσθηση ευχόμαστε να συνεχίσουν την έκδοσή του και αυτοί που με τον καιρό μας διαδέχονται κατά την απαραίτητη πάλη των γενεών και είμαστε βέβαιοι γι αυτό, καθώς πρόκειται για τις γενιές της μεγάλης μας μητέρας της Κουκουβίστας.

Αθήνα 31.12.2003

Ο Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΛΕΒΙΤΣΗΣ

Έργα στον περίβολο της ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Τα θεμέλια της εκκλησίας Κωνσταντίνου και Ελένης που βρίσκεται στο χώρο του Κεφαλόβρυσου παρουσίασαν διάβρωση από τα νερά που την περιβάλλουν. Ο ιερέας μας παπα Γιάννης Λευκαδίτης που μας έχει δείξει τη μεγάλη του φροντίδα για τις εκκλησίες μας με τα λίγα λεφτά που συγκέντρωσε από το δίσκο και το παγκάρι των εκκλησιών έβαλε τεχνικούς και απομάκρυναν τα νερά και έκτισε ένα πέτρινο προστατευτικό τοίχο και σκαλοπάτια από τη δυτική όχθη της εκκλησίας μέχρι το δρόμο. Παράλληλα δημιούργησε ένα μικρό δασύλιο με όμορφα δέντρα που είχαν ως αποτέλεσμα να δώσουν μια χάρη στο περιβάλλον και με ευχαρίστηση οι επισκέπτες ανάβουν το κεράκι τους και κάνουν την προσευχή τους.

Το Τοπικό μας Συμβούλιο εκτιμώντας το έργο του ιερέα με την 5/04 (συνεδρίαση 17/6/2004) απόφαση ενέκρινε την υδροδότηση για το πότισμα των δέντρων της εκκλησίας.

Η εκκλησία Κων/νου και Ελένης που χτίστηκε με πρωτοβουλία του τότε ιερέα μας παπα Τάκη Χασιακού, το έτος 1966.

Ο βομβαρδισμός του Οινοχωρίου (6 Ιουνίου 1943)

Τόν Ιούνιο του 1943 οι κατακτητές (Γερμανοί - Ιταλοί) έβαλαν στόχο να καταστρέψουν τὰ ορεινά χωριά της Ρούμελης με ρίψη βομβών. Πολεμικά βομβαρδιστικά αεροσκάφη με κατάλληλο εξοπλισμό έριξαν στις 2 Ιουνίου, ημέρα Τετάρτη, 20 περίπου βόμβες στην Καλοσκοπή. Ευτυχώς χωρίς θύματα λόγω απουσίας των κατοίκων. Την Κυριακή 6 Ιουνίου στο Οινοχώρι που εκτός από τις υλικές ζημιές είχε και ανθρώπινα θύματα. Το γεγονός αυτό μας το ιστορεί ο Οινοχωρίτης Κώστας Ρούλιας.

« Η μνήμη μας ξαναγυρίζει σήμερα πίσω σ' άλλες εποχές, όταν στην πατρίδα και το χωριό μας «όλα τα 'σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά...». Η **6η Ιουνίου 1943** είναι για το **Οινοχώρι ημέρα πένθους** και φρίκης, είναι ημέρα φοβερών αναμνήσεων και συνταρακτικών γεγονότων. Ήταν ημέρα Κυριακή με καταξάστερο ουρανό. Πρωινό, που έμοιαζε περισσότερο ανοιξιάτικο παρά καλοκαιρινό. Εκ πρώτης όψεως, ήταν συνηθισμένη ημέρα, αλλά ντυμένη από φόβο και τρόμο, που έκανε τις καρδιές των Οινοχωριτών να σφίγγονται από απόγνωση και **κακά προαισθήματα**. Δικαιολογημένα... Μια μέρα προτούτερα ήρθαν στο χωριό στρατεύματα κατοχής, πολλοί **Ιταλοί**, φασίστες του Μουσολίνι. Ολοκλήρωναν την εκστρατεία τους στην Ορεινή Παρνασσίδα, παρά την πανωλεθρία που είχαν υποστεί λίγες μέρες πριν στη **«Μάχη της Παύλιανης»**. Φοβέρισαν τους κατοίκους, λεηλάτησαν το χωριό, άρπαξαν τρόφιμα και ζωντανά και αποσύρθηκαν στα πάνω κοντινά υψώματα, μεριά προς **«Αγία Τριάδα»** και εκεί στρατοπέδευαν. Πυκνά-συχνά ακούγονταν θόρυβοι, δυνατές φωνές και σποραδικοί πυροβολισμοί. Οι πιο πολλοί κάτοικοι, κυρίως οι άνδρες, σπρωγμένοι από το προαίσθημα του κινδύνου, εγκατέλειψαν το χωριό και κρύφτηκαν στη γύρω δασώδη περιοχή.

Παρά τη φυγή των περισσότερων κατοίκων και την κοντινή παρουσία των Ιταλών, η ζωή στο χωριό εξακολουθεί να είναι έντονη. Συνεχίζεται... σε κάθε εκδήλωσή της. Το κυριακάτικο εκείνο πρωινό, η καμπάνα χτυπά σιγανά, με ήχο φοβισμένο. Οι εναπομείναντες κάτοικοι με βήμα ταχύ συρρέουν στην εκκλησία και αυτή σε λίγο γεμίζει από γέροντες, γυναίκες και παιδιά. Αγνοί και καλωσυνάτοι όλοι τους. Θεοσεβούμενοι Χριστιανοί, που σε λίγο έμελλε να γίνουν **μάρτυρες ενός φρικτού ολοκαυτώματος**, μιάς φοβερής τραγωδίας. Παρακολουθούν τη λειτουργία και σταυροκοπιούνται με ευλάβεια, αναζητώντας δύναμη και παρηγοριά από την **Προστάτιδα του χωριού Αγία Αικατερίνη**. Προς το τέλος ακούουν με κατάνυξη **«Τη Υπερμάχου Στρατηγώ...»** που, αν και μαύρη κατοχή, ο **Πατριστείδης** είχε καθιερώσει την εποχή εκείνη ν' ακούγεται το νικητήριο αυτό τροπάριο κάθε Κυριακή.

Η εκκλησία τέλειωσε και οι προσκυνητές, όπως συνηθίζονταν, παρέμειναν έξω από αυτή, στην πλατεία, να συζητήσουν τα καθημερινά του χωριού και να σχολιάσουν την επικαιρότητα των γεγονότων. Δεν ήταν όμως μόνοι... Ο **«Γαλατάς»**, το αναγνωριστικό ιταλικό αεροπλάνο που διερευνούσε την περιοχή κάθε μέρα από τα βαθιά χαράματα, γι' αυτό και οι κάτοικοι τού είχαν κολλήσει το παρατσούκλι αυτό, σήμερα έδειχνε ιδιαίτερη παρατηρητική δραστηριότητα, που όμως αποδόθηκε στην παρακείμενη παρουσία των Ιταλών στρατιωτών. Διέκοψε απότομα την «περιπολία» του και εξαφανίστηκε από τον ουρανό. Κανένας δεν υποπτεύτηκε τίποτε. Αντίθετα, οι κάτοικοι συνέχιζαν να κουβεντιάζουν με ενδιαφέρον και ν' απολαμβάνουν τον πρωινό ήλιο, που είχε ακόμα την ανοιξιάτικη ευχάριστη θαλπωρή.

Ξαφνικά, ο ήλιος μαύρισε και ο τόπος σκοτείνιασε. Χαλασμός, καπνός, αντάρα σκέπασε απ' άκρου σε άκρον τον οινοχωρίτικο ουρανό. Αναπάντεχα και χωρίς κανέναν ν' αντιληφθεί τον ερχομό τους, **εννιά γερμανικά αεροπλάνα «στούκας»** ξερνούσαν φωτιά και σίδερο πάνω στα κορμιά των ανυποψίαστων αθώων εκείνων ανθρώπων. Σε ελάχιστα λεπτά της ώρας, **56 μεγάλες βόμβες** μεταβάλλουν σε **«κρανίου τόπον»** την οινοχωρίτικη ευλογη-

μένη γη. Σπίτια γκρεμίζονται εκ θεμελίων. Άνθρωποι κείτονται αιμόφυρτοι στην Πλατεία και τον γύρω χώρο. Οι σκοτωμένοι πολλοί. Μαζί με τους καπνούς και το κουνιαχτό ανεβαίνουν στον ουρανό και οι ψυχές τους. Ψυχές απλών και ενάρετων Οινοχωριτών, που ήξεραν μόνο ν' αγαπούν και να μη βλάπτουν ποτέ τους κανένα. Κι όμως τώρα κείτονται στη γη άψυχοι, νεκροί, **χωρίς να μάθουν ποτέ το «πώς» και το ΓΙΑΤΙ;**

Οι τραυματίες είναι περισσότεροι, πολλαπλάσιοι από τους σκοτωμένους. Οι πυκνοί καπνοί και οι οίμωγές τους συνθέτουν μία κόλαση απελπισίας, δημιουργούν αποτροπιασμό, που η οσμή του θανάτου απλώνεται παντού. Οι επιζώντες αλαφιασμένοι τρέχουν προς κάθε κατεύθυνση, να φύγουν μακριά για να σωθούν. Οι τραυματίες όμως, ανήμποροι να τρέξουν, σέρνουν με δυσκολία τα βήματά τους μέσα στο χώρο της... θυσίας. Υποφέρουν! Σηκώνει ο καθένας τους **το σταυρό του μαρτυρίου**, ως άλλος Κυρηναίος, και περιμένει το τέλος του...

Οι **«φευγάτοι»**, αυτοί που βρίσκονταν στις αντίκρου πλαγιές και τα υψώματα, παρακολουθούν αποσβολωμένοι τα δρώμενα. Βλέπουν τις εκτυφλωτικές λάμπεις των εκρήξεων των βομβών, ακούουν τους δαιμονισμένους μυδραλιοβολισμούς των «στούκας», των αλαλαγμούς, τις κραυγές και τους θρήνους των δικών τους ανθρώπων, που βρίσκονταν στο χωριό. Συνέρονται και τρέχουν με όλες τις δυνάμεις τους για να βρεθούν το γρηγορότερο στον τόπο της φρικτής τραγωδίας, να βοηθήσουν όπως και όποιον μπορούν. Φτάνουν. Το αίμα των αθώων θυμάτων ακυρίζει ακόμα. Πέτρες, δέντρα και χώμα είναι όλα βαμμένα κόκκινα. Προσφέρουν τις πρώτες βοήθειες στους τραυματίες και όπως-όπως τους φυγαδεύουν στις ρεματιές για προστασία και περισσότερη περίθαλψη.

Τώρα ήρθε η στιγμή του μακάβριου έργου: η **περισυλλογή των σκοτωμένων**. Επτά ο αριθμός. Μνημονεύουμε με ευγνωμοσύνη και σεβασμό τα ονόματά τους: **ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Γ. ΡΟΥΛΙΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΠΟΣΤ. ΡΟΥΛΙΑΣ, ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ ΑΠ. ΡΟΥΛΙΑ, ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΕΥΘ. ΡΟΥΛΙΑ, ΧΡΥΣΑΦΩ Β. ΣΟΛΙΑ, ΕΥΘΥΜΙΑ Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟ-ΠΟΥΛΟΥ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΨΗΣ** (από την Αποστολιά). Ανάμεσά τους και η **Γιαννίτσα**, η μάνα μου, **33 μόλις ετών**, που μέχρι την τελευταία της πνοή κρατούσε σφιχτά στην αγκαλιά της το στερνό της από τα πέντε παιδιά, τον δίδρονο τότε **Ηλία**. Αναπαυμένη και ευλογημένη να είναι η ψυχούλα της....

Οι **νεκροί** μεταφέρονται βιαστικά στο Νεκροταφείο και ενταφιάζονται **όλοι μαζί σε κοινοτάφιο**, χωρίς παπά και ψάλη, χωρίς λουλούδια και σάβανα. Ο μακαριστός **Πατριστείδης**, ανήμπορος. Συγκαταλέγεται ανάμεσα στους βαριά τραυματισμένους. Μόνο ο μπάρμπα-θύμιος Ρούλιας (Τσουρλίδας), που «κατευόδωνε» κι αυτός τη γυναίκα του Βασιλική, είχε το κουράγιο να ψελίσει μερικά νεκρώσιμα λόγια και κάποιος άλλος να πει, σαν **στερνό αντίο**, τους στίχους του ποιητή **«Καλότυχοι νάναι οι νεκροί, που λησμονούν την πίκρα της ζωής...»**.

Εφέτος συμπληρώνονται 57 ολόκληρα χρόνια από την αποφράδα εκείνη ημέρα. Οι επτά αυτοί Οινοχωρίτες μπορεί να έφυγαν για πάντα, αλλά για εμάς μένουν αθάνατοι. Πεθαίνουν μόνο όσοι λησμονιούνται. Εμείς τους θυμόμαστε και τους τιμούμε. Τα ονόματά τους έχουν χαραχθεί στην απείριπτη τούτη επιτύμβια στήλη, εδώ στον βαθύσκιο **Μεγάλο Πλάτανο** της Πλατείας, για να είναι ο **αιώνιος μάρτυρας κατηγορίας του φοβερού εγκλήματος των Ισχυρών της Γης**.

Τραπέζι με άγρια χόρτα

Τα ταπεινά χόρτα του βουνού με το βαθύ πράσινο χρώμα και τα μικρά φυλλαράκια (αγριοράδικα, καυκαλήθρες, πικροράδικα, ζοχοί, γαλατσίδες) μας προκαλούν σε μια ενασχόληση και τα παίρνουμε από τη φύση στο τραπέζι μας. Για πολλούς μάλιστα έχει γίνει ένα αποτελεσματικό άθλημα που ασφαλώς είναι και πολύ ωφέλιμο. Έχει μάλιστα αποδειχθεί ότι τα αγριόχορτα είναι μια από τις βασικές τροφές του ανθρώπου από τότε που εμφανίστηκε στη γη, γιατί εκτός από τις βασικές ουσίες που περιέχουν για τη διατροφή έχουν και φαρμακευτικές ιδιότητες που είναι δυνατόν να βελτιώσουν την υγεία μας.

Οι ηλιόλουστες πλαγιές της Κουκουβίστας καλύπτονται από μεγάλη ποικιλία αγριόχορτων αρκεί να προσπαθεί κανείς να ξεχωρίσει τα φαγώσιμα από τα ακατάλληλα για βρώση.

Για τη διαδικασία και το πώς πρέπει να βρεθούν και να μαζευτούν δημοσιεύουμε απόσπασμα από το βιβλίο του γεωπόνου Θανάση Παπούλια «Τα άγρια φαγώσιμα χόρτα του βουνού καί του κάμπου», εκδόσεις Ψύχαλου.

Η αναγνώριση

Πολλά από τα άγρια χόρτα της ελληνικής γης τρώγονται. Λίγα είναι αυτά που θα προκαλέσουν διαταραχές και ακόμα λιγότερα τα δηλητηριώδη. Είναι απαραίτητο να μάθουμε να τα ξεχωρίζουμε, όχι μόνο για μην κάνουμε λάθος και δηλητηριαστούμε, όσο και για να ξέρουμε πώς θα αξιοποιήσουμε καλύτερα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε χόρτου, τρώγοντας τα κατάλληλα μέρη του με τον κατάλληλο τρόπο, ακόμα και εκμεταλλευόμενοι τις τυχόν φαρμακευτικές του ιδιότητες. Για παράδειγμα, οι καυκαλήθρες και τα μυρώνια έχουν έντονη γεύση και άρωμα, θα πρέπει λοιπόν να συνδυαστούν με άλλα χόρτα, ηπιότερης γεύσης και ο πλέον κατάλληλος τρόπος μαγειρέματός να ψάξει για άγρια χόρτα, η βοήθεια αυτών των ανθρώπων είναι πολύτιμη. Δεν έχει σημασία, αν δεν έχουν ενημερωθεί για τη νέα βοτανική ταξινόμηση ή πουν το ταραξάκο αγριοράδικο. Σημασία

τους είναι οι χορτόπιτες· ακόμα, πολλά από τα άγρια χόρτα έχουν διουρητικές ιδιότητες, που λίγο-πολύ τις χρειαζόμαστε όλοι μας, το λάπαθο όμως περιέχει οξαλικό ασβέστιο, αντενδείκνυται επομένως σε όσους υποφέρουν από ρευματισμούς.

Οι παλιότεροι είχαν μάθει τελείως εμπειρικά τα χόρτα, χωρίς βοηθήματα και εγχειρίδια. Ήξεραν ότι σε ένα μέρος φυτρώνουν δυο-τρία είδη χόρτων, κατάλληλα για βραστά και ότι στο άλλο μέρος θα βρουν μερικά άλλα είδη, κατάλληλα για χορτόπιτες. Σε αυτά τα χόρτα έδωσαν τοπικά ονόματα, που προσδιόριζαν ιδιότητες ή χρήσεις τους. Για τον άνθρωπο που έζησε σε πόλεις και σε μια εκδρομή του στη φύση αποφάσισε έχει ότι ξέρουν τα χαρακτηριστικά του και θα σας πουν ότι είναι πικρό και ότι με τη ρίζα του μπορείτε να κάνετε υποκατάστατο του καφέ, όπως και με το αγριοράδικο.

(συνεχίζεται)

Βραβείο από την Ακαδημία Αθηνών

Η Σύγκλητος της Ακαδημίας Αθηνών στη συνεδρίασή της 6.4.2004 αποφάσισε την απονομή Α΄ Επαίνου με χρηματική αμοιβή 1.000 ευρώ στο χωριανό μας Θεοφάνη Λευκαδίτη για την συλλογή του «Ήθη, Έθιμα, Παραδόσεις, Παροιμίες, Λαϊκές Ρήσεις, προλήψεις, η ντοπιολαλιά μας, Ιδιωματισμοί της Ρούμελης»

Η απονομή του βραβείου στο Φάνη μας θύμιζε την εκπομπή του Γιώργου Παπαδάκη στον ANTENA (26.4.2004) που τον παρουσίασε ως εξής:

«Έναν ερωτευμένο γέροντα. Έναν παθιασμένο με το παραδοσιακό τραγούδι άνθρωπο» και απευθυνόμενος προς τον πρωθυπουργό μας είπε:

«Κύριε Κώστα Καραμανλή με ακούτε!»

Τα 3.115 τραγούδια να μπουν στις βιβλιοθήκες και να τα διαβάζουν τα παιδιά μας γιατί τώρα με την παγκοσμιοποίηση τα παιδιά μας θα αφομοιωθούν με την ξενοφερμένη κουλτούρα. Έχουμε υποχρέωση να τα παραδώσουμε όπως τα παραλάβαμε στους νέους, να τιμούν το χόμα που τα γέννησε».

Και ακολούθησε ο ύμνος για τις ομορφιές της Καλοσκοπής που έτυχε να τη γνωρίζει και ο παρουσιαστής και που ο Φάνης με το κυνηγητό που του έγινε από τα τηλεοπτικά συνεργεία την έκανε γνωστή στο πανελλήνιο.

Από την Κοινωνική μας Ζωή

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

— Η **Μαρία Κ. Λεβέντη** (εγγονή Ι. Μπουκουβάλα) και ο **Βασίλης Καρακασίδης** απέκτησαν αγοράκι στις 15.4.2004.

— Η **Ασημίνα Λίτσου** (εγγονή Αλεξ. Ματθαίου) και ο **Πέτρος Τσέας** απέκτησαν κοριτσάκι στις 15.6.04.

— Ο **Ανδρέας** και η **Πωλίνα Τσούτσουρα** απέκτησαν αγοράκι.

Να ζήσουν τα νεογέννητα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

— Ο **Γιώργος** και η **Αλεξάνδρα Δανιήλ - Τούμπα** βάπτισαν το πρωτότοκο αγοράκι τους την Κυριακή 4 Ιουλίου στον Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής στα Μελίσσια και του έδωσαν το όνομα Νικόλαος - Άγγελος.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

— Η **Αθανασία Αριστείδη Κυριαζή** έδωσε υπόσχεση γάμου με τον Ιωάννη Δρούγκα στις 30.5.2004. Συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

ΓΑΜΟΙ

— Ο δικαστής **Τάσος Παναγ. Χασιακός** και η καθηγήτρια **Γωγώ Νικολάου Μανέττα** τέλεσαν τους γάμους τους στον Ι.Ν. Κων/νου και Ελένης στο Βελεστίνο Μαγνησίας στις 17.4.2004. Κουμπάρα η χωριανή μας **Αλκμήνη Δ. Αλεξίου**. Ακολούθησε δεξίωση σε κοσμικό κέντρο του Βόλου.

— Ο **Φώτης Κων. Βλάχος** και η **Γεωργία Δημ. Τσεκούρα** τέλεσαν τους γάμους τους στον Ι.Ν. Αγ. Αιμιλιανού (Λόφος Σκουζέ, Κολωνός).

— Ο **Τριαντάφυλλος Βασ. Πο-**

δάρας και η **Ευαγγελία Δημητρίου Μπούση** τέλεσαν τους γάμους τους στον Ι.Ν. Προφήτη Ηλία Ριζούπολης την 1.5.2004. Κουμπάρα ήταν η **Έφη Κυριαζή**.

— Η συμβολαιογράφος μας **Βίκη Κων. Τούμπα** (κόρη του προέδρου μας) και ο δικηγόρος **Σταύρος Σιέμπος** ένωσαν τις ζωές τους στις 25.6.2004 στον ιερό ναό Αγίας Σκέπης Παπάγου. Μετά το μυστήριο οι νεόνυμφοι και οι γονείς τους δέχτηκαν τις ευχές και τα συγχαρητήρια των προσκεκλημένων στο διπλανό του προαυλίου της εκκλησίας αναψυκτήριο, όπου έγινε και η κοπή της γαμήλιας τούρτας.

— Πτητική προσγείωση έκαναν ο πιλότος **Τάσος Παν. Χριστοφόρου** και η εκλεκτή της καρδιάς του επίσης πιλότος **Ασημίνα Στεργιοπούλου** και έδωσαν όρκους αιώνιας αφοσίωσης και αγάπης στις 14.6.2004 στο γραφικό εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου στο Καβούρι, παρουσία γνωστών και φίλων, ενώ η δεξίωση έγινε στα Αστέρια της Γλυφάδας μέσα σε χαρούμενη νεανική ατμόσφαιρα. Το γλέντι κράτησε μέχρι το πρωί.

— Ένα ξεχωριστό γάμο έκαναν στην ανθοστολισμένη εκκλησία του Αγ. Κων/νου Γλυφάδας ο μηχανικός - συκοινωνιολόγος **Κων. Χαρ. Αντωνίου** και η φιλόλογος **Μαρί Ελέν Ηλιάδου** το Σάββατο στις 26.6.2004. Οι νεόνυμφοι και οι γονείς τους δέχτηκαν τις ευχές και τα συγχαρητήρια των πολυάριθμων φίλων και συγγενών σε δεξίωση που έγινε στο γκολφ Γλυφάδας.

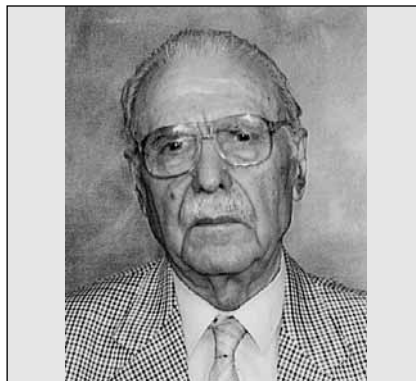
— Την Κυριακή 4 Ιουλίου 2004 στον Ιερό Ναό Αγίας Φωτεινής Ν. Σμύρνης ο **Μπάμπης Λάμπρου** και η **Ιωάννα Καμπάνη** (κόρη του Ι. και της Βασ. Καμπάνη), τέλεσαν τους

γάμους τους παρουσία πολλών φίλων και χωριανών. Ακολούθησε δεξίωση σε κέντρο της Γλυφάδας.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι οι νεόνυμφοι.

ΠΕΝΘΗ

ΑΓΑΠΗΤΟΣ ΙΩ. ΑΛΕΞΙΟΥ
1917-2004

Έφυγε από κοντά μας και ο τέταρτος από τα λεβέντικα αγόρια, γιος του μπάρμπα Γιάννη και της καλοσυνάτης θείας Χάιδως Αλεξίου, ο Αγαπητός. Μετά το Θύμιο, τόν Τάκη, το Δήμο, στις 16.6.2004 χάσαμε και τον Αγαπητό. Μένει η Παρασκευή και της ευχόμαστε να είναι καλά.

Ο Αγαπητός είχε γεννηθεί στην Καλοσκοπή το 1917 και νέος ακόμη την εγκατέλειψε για καλύτερη τύχη. Ύστερα από κόπους και προσπάθεια δημιούργησαν με τον αδελφό του Δήμο μια από τις καλύτερες για την εποχή επιχειρήσεις παντοπωλείο - εδωδιμα στο Μαρούσι.

Είχε παντρευτεί τη Χρυσούλα Δραμισιώτη και μαζί απέκτησαν μια κόρη τη Μοσχούλα που σταδιοδρόμησε ως υπάλληλος του Υπουργείου Συκοινωνιών και τους χάρισε δυο εξαιρετα εγγόνια, τον Αγαπητό και τον Ανδρέα.

Ο εκλιπών ήταν πράγματι αξιγάπητος, με ικανότητα να εμβαθύνει λογικά και να καταλήγει σε ορθά συμπεράσματα. Αποσπούσε εύκολα τη συμπάθεια και την εκτίμηση όλων. Στη διάρκεια του Ιταλικού πολέμου υπηρέτησε ως νοσοκόμος, νοσηλευτής στη Λάρισα και του δόθηκε η ευκαιρία να περιποιηθεί πολλούς χωριανούς και συμπολεμιστές του τραυματίες. Στο Μαρούσι ήταν γνωστή η δράση του και βοηθούσε πολλούς αναξιοπαθούντες. Καλό ταξίδι Αγαπητέ. Θα σε θυμόμαστε πάντα.

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΛΙΑΚΟΣ

1921-2004

Στις 14.5.2004 έφυγε από τη ζωή ο Κων. Λιάκος σε ηλικία 83 ετών. Ο Λιάκος, όπως όλοι τον γνωρίζαμε, υπήρξε άνθρωπος με μεγάλες ψυχικές δυνάμεις και δυνατό χαρακτήρα. Έτσι εξηγούνται και οι δύσκολες καταστάσεις που αντιμετώπισε στη ζωή του. Εξομολογήθηκε κάποτε και είπε εάν υπήρχε δεύτερη ζωή και επρόκειτο να αναστηθεί, αλλά υπό τον όρο να περάσει τις ίδιες περιπέτειες, θα ήταν αρνητικός. Είχε δίκιο. Η ζωή στα παιδικά, εφηβικά και νεανικά χρόνια, του στάθηκε αγέλαστη.

Η μάνα του πέθανε στη γέννα του, όταν αυτός ήταν 5 ημερών. Δεν την είδε ούτε σε φωτογραφία. Το μεγάλο του παράπονο. Το δεύτερο μεγάλο κτύπημα τον βρήκε όταν ήταν 2 ετών χάνοντας τον πατέρα του. Έμεινε πεντάρφανος, στη φροντίδα του παππού του και της γιαγιάς του (στους Τριανταφυλαίους - Πραντζαίους). Τελειώνοντας την τρίτη τάξη του Δημοτικού και σε ηλικία 9 ετών, έφυγε από το χωριό και ήλθε στην Αθήνα για να ξενοδουλεύει μόνος και έρρημος σε μια εποχή φτώχειας και ανέχιας. Πήρε όλες τις ευθύνες πάνω του για να κρατηθεί όρθιος. Πάλεψε, για την ηλικία του, πολύ σκληρά. Άλλαξε πολλές δουλειές και κατόρθωσε να τελειώσει και το

νυχτερινό Δημοτικό Σχολείο.

Στον πόλεμο υπηρετούσε στο Ναυτικό και με την κατάρρευση του μετώπου το πλοίο του έφυγε με όλο το πλήρωμα για το Κάιρο. Τα γερμανικά όμως αεροπλάνα το βούλιαξαν στα νότια της Πελοποννήσου. Μεταξύ άλλων που επέζησαν ήταν και αυτός. Με τα πόδια επέστρεψε στην Αθήνα.

Στην κατοχή οργανώθηκε στην Εθνική Αντίσταση του ΕΑΜ και υπηρέτησε στον εφεδρικό ΕΛΑΣ της Αθήνας. Το Μάρτιο του 1944 συλλαμβάνεται από τους Γερμανούς και κλείνεται στις φυλακές Χαϊδαρίου απ' όπου γίνονταν οι καθημερινές εκτελέσεις. Η πώση της Γερμανίας του χάρισε για άλλη μια φορά τη ζωή. Η απελευθέρωση τον βρήκε ξανά στρατιώτη αυτή τη φορά για 4 1/2 χρόνια στο κάτεργο της Μακρονήσου με όλα τα ανομολόγητα βασανιστήρια. Η ζωή του χαμογέλασε στο γάμο του με τη Σοφία Καβούδη και τη γέννηση των δυο παιδιών του, της Ελένης και του Αντώνη.

Με τη συμπαράσταση και αμέριστη βοήθεια του Χαράλαμπου Κόλλια αποκαταστάθηκε σαν επαγγελματίας στον κλάδο της τυπογραφίας, των εφημερίδων Αθηναϊκή και Νέα από όπου και συνταξιοδοτήθηκε.

Έφυγε όρθιος, χωρίς να κουράσει κανένα, όπως όρθιος πάλεψε σε όλη τη ζωή.

Φίλιππος Τριανταφύλλου

ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΩΝ. ΚΟΛΛΙΑ

1936-2004

Στις 28.6.2004 απεβίωσε και ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Αργυρούπολης η Ολυμπία Κων. Κόλλια. Η Ολυμπία είχε γεννηθεί το 1936 στη Ν. Σμύρνη από γονείς μικρασιατικής καταγωγής και είχε παντρευτεί τον χωριανό μας Κώστα Νικ. Κόλλια με τον οποίο απέκτησαν δύο παιδιά, το Νίκο και την Γεωργία. Συμπαραστάθηκε στον αγαπητό μας Κώστα και δημιούργησαν την ωραία επιχείρηση βιοτεχνία παραγωγής χυμών (λεμονάδες, πορτοκαλάδες, οινόπνευματώδη κ.λπ.) την οποία σήμερα συνεχίζουν με επιτυχία τα παιδιά τους.

Η αξέχαστη Ολυμπία ήταν ανοιχτόκαρδη, πάντα γελαστή και συμπεριφερόταν σε όλους μας φιλικά και με ευγένεια. Καλό σου ταξίδι Ολυμπία, θα σε θυμόμαστε όσο ζούμε εδώ στο μάταιο τούτο κόσμο και θα δεόμαστε για σένα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΚΟΥΦΟΣ

1932-2004

Στις 29.6.2004 απεβίωσε στο νοσοκομείο Άμφισσας όπου νοσηλευόταν με έκτακτο περιστατικό καρδιάς ο Γιάννης Κουφός (της Πηνιώς). Ο Γιάννης είχε γεννηθεί στο χωριό το 1932 και σ' αυτό πέρασε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα είχε κλονιστεί η υγεία του και τον βλέπαμε αραιά και που.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Καλοσκοπής που σε σκεπάζει.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

— Στις 25.4.2004 έγινε το ετήσιο μνημόσυνο του Ζήση Αχλαδά στην εκκλησία Αγία Παρασκευή των Αγίων Αναργύρων.

— Στις 25.4.2004 έγινε το ετήσιο μνημόσυνο του Δημητρίου Τσιρώνη στην εκκλησία Παντάνασσα Τζιτζιφιών.

Παράδοση και Αλλαγή

του Αντώνη Καρκαγιάννη

Οι διάφορες δραστηριότητες του χωριού μου, που πριν από 50-60 χρόνια συνέθεταν ένα «αρμονικό» οικονομικό μοντέλο, σχεδόν αύταρκες, με λίγες και απολύτως απαραίτητες εισόδους και εξόδους. Συντηρούσε μια κοινωνία και ταυτόχρονα συντηρούνταν από αυτήν. Γι' αυτά τα αυτοσυντηρούμενα συστήματα και ως ένα βαθμό αυτοαναπτυσσόμενα, οι οικολόγοι έχουν τον εύστοχο όρο «οικοσύστημα». Δεν ξέρω αν οι οικονομολόγοι χρησιμοποιούν κάποιον ανάλογο. Τα κύρια χαρακτηριστικά του ήταν ο περιορισμένος ρόλος του χρήματος και η «κλειστή οικονομία». Μεγάλο μέρος της κατανάλωσης τροφοδοτούνταν από την παραγωγή των ίδιων των καταναλωτών.

Σ' αυτό το γενικό πλαίσιο αποκτούσε ιδιαίτερη σημασία η οικιακή οικονομία, τα προϊόντα της οποίας παράγονταν μέσα στο σπίτι και τον περίβολό του και σε μεγάλο μέρος καταναλώνονταν επίσης μέσα στο σπίτι (κότες, αυγά, μικρά θηλαστικά, γάλα, λαχανικά, φρούτα, μέλι κ.λπ.). Την οικονομία αυτή διαχειρίζονταν, σχεδόν αποκλειστικά, οι γυναίκες και αν προσθέσουμε και ορισμένα είδη οικοτεχνίας, η οικιακή οικονομία συγκέντρωνε σοβαρότατο όγκο εργασίας που στο μεγαλύτερο μέρος προσέφερε ο γυναικείος πληθυσμός. Μπορεί η κατάκτηση των επαγγελματιών από τις γυναίκες στη «μεταοικιακή» εποχή να θεωρείται η μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη επανάσταση των καιρών μας, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι στο προη-

γούμενο στάδιο οι γυναίκες δεν εργάζονταν. Κάθε άλλο.

Ίσως μου ξέφυγε κάποια νοσταλγία για τις παλαιότερες κοινωνίες και για τον τρόπο που ζούσαν. Ίσως στην περιγραφή είναι υπερβολική η δόση της «αρμονίας» μεταξύ των δραστηριοτήτων και αναγκών, επειδή η «αρμονία» πάντοτε γοητεύει και τη νοσταλγούμε όταν δεν την έχουμε. Στην πραγματικότητα τα νερά ήσαν στάσιμα. Το κυρίαρχο χαρακτηριστικό αυτών των «κλειστών» συστημάτων είναι η στασιμότητα σε όλα τα επίπεδα, το οικονομικό, το κοινωνικό και το πνευματικό. Οι κυριότερες κοινωνικές διαφορές, ας πούμε ταξικές, οφείλονταν στις διαφορές ιδιοκτησίας της γης, παρά την άσκηση εμπορικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας, που θα μπορούσε να προκαλέσει, όπως συνέβη αλλού, γρήγορες και μεγάλες μεταβολές. Αυτή η στασιμότητα φαίνεται ότι τελικά αντανάκλαται στις συνήθειες και τη συμπεριφορά στην κοινωνική ζωή που γενικά αποκαλούμε «παράδοση», την οποία ασφαλώς πρέπει να τη σεβόμαστε ως «μην ανανεώσιμο» κατάλοιπο του παρελθόντος, αλλά ας μην έχουμε την αυταπάτη ότι μπορούμε να τη συνεχίσουμε. Ούτε τα σπίτια μπορούμε πλέον να κτίσουμε με τον ίδιο τρόπο, ούτε τα ίδια «καλντερίμια» και τα ίδια γεφύρια να φτιάξουμε, ούτε τις ίδιες δραστηριότητες να ασκήσουμε.

Αυτό που ο Μαρξ αποκαλούσε «απαλλοτρίωση των αγροτών» και που, λίγο-πολύ, παντού συντελέστηκε με άμεση ή έμμεση άσκηση βίας, είναι η άλλη μεγάλη επανάσταση των καιρών. Παντού εισέ-

βαλε το χρήμα, διέλυσε τις «κλειστές» αγροτικές κοινωνίες με όλο τον «πολιτισμό» που τις συνόδευε και ανάγκασε τους ανθρώπους να εγκαταλείπουν τις κάθε φορά λιγότερο, από εμπορική πλέον άποψη, αποδοτικές γαίες ή άλλες δραστηριότητες και να αναζητούν την τύχη τους στις πόλεις. Η μεγαλύτερη συσσώρευση πληθυσμού σε μεγάλες πόλεις τα τελευταία 50 χρόνια παρατηρείται στον λεγόμενο «τρίτο κόσμο», εκεί όπου συνεχίζεται με ανατρεπτικό ρυθμό η «απαλλοτρίωση των αγροτών» και η καταστροφή των κλειστών κοινωνιών του παρελθόντος: Κάιρο, Τεχεράνη, Κωνσταντινούπολη, Μεξικό και σε πολλές άλλες χώρες. Έτσι προέκυψε και η δική μας Αθήνα, όπου αναλογικά παρατηρείται η μεγαλύτερη ίσως συσσώρευση πληθυσμού με τριτοκοσμικά χαρακτηριστικά. Η μεταβολή αυτή είναι τόσο βαθιά, ώστε μερικοί ισχυρίζονται ότι μορφές ζωής λίγο - πολύ σταθερές για χιλιάδες χρόνια, όπως είναι π.χ. η οικογένεια ή η μεταβίβαση γνώσης από τη μια γενιά στην άλλη, (εκπαίδευση με την ευρύτερη έννοια) να δοκιμάζονται σήμερα από σοβαρή κρίση και κλονισμό.

Από τις δραστηριότητες του χωριού μου (πιστεύω και σε όλα τα χωριά) δεν έμεινε σχεδόν καμία. Άλλες γιατί εξέλιπαν και άλλες γιατί δεν ήταν εμπορικά αποδοτικές. Όσες απέμειναν, με δυσκολία μπορούν να συντηρήσουν τους ελάχιστους μόνιμους κατοίκους, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων συντηρείται από συντάξεις ή από εισοδήματα που αποκτήθηκαν στην πόλη. (Από την Εφ. «Καθημερινή»)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΑΣ ΞΕΧΝΟΥΝ

592 Αυγερινός Κώστας Νικ. (Λειβαδιά)	€ 10	614 Μπουκουβάλας Απόστολος	€ 20
593 Κόλιας Στέφανος του Δημ.	30	615 Κυρίτσης Δημήτριος Π. (Βόλος)	20
594 Ζέρβα - Κόλλια Μαίρη	30	616 Κωστούρος Χαράλαμπος του Νικ.	20
595 Αγγελίδου - Κόλλια Ιωάννα	30	617 Χαμηλός Βασίλειος	20
596 Κόλλιας Στέφανος στη μνήμη του πατέρα του Δημητρίου Π. Κόλλια	30	618 Τσιριμώνας Κων/νος	20
597 Παντελάκη Μαρία (Καλοσκοπή) στη μνήμη των γονέων της και των πεθερικών της	50	619 Βλάχος Αθανάσιος (Γραβιά)	10
598 Καλτσάς Κώστας Γ., στη μνήμη του πατέρα του Γεωργίου	20	620 Βλάχος Δημήτριος Αθαν. (Θεσ/νίκη)	10
600 Κωστούρου Ντίνα (Αλεξανδρ.) στη μνήμη του συζύγου της Ιωάννη και του μπατζανάκη της Δημ. Μουστάκα	15	621 Αποστολόπουλος Γιάννης (Καλοσκοπή)	50
601 Χασιακού Νάσα του Νικ. στη μνήμη της ανιψιάς της Αφροδίτης Μερτζάνη - Δημοπούλου	50	622 Τσόχλας Σπύρος	10
602 Τομαράς Φώτης	30	623 Βασιλείου Γιάννης Ν.	20
603 Μαλιβίτση Κων/να του Ηλία	20	624 Ράπτης Ιωάννης του Παν.	20
604 Δανιήλ Βασιλική του Ευθ.	20	625 Αχλαδάς Νίκος (Λαμία)	20
605 Δανιήλ Ευθύμιος του Μαργαρίτη	20	626 Αυγερινός Νικόλαος Γ.	50
606 Αχλαδά Κων/α συζ. Λάμπρου στη μνήμη της μητέρας της Μαριγώς Δημάκου	50	627 Λιάκου Σοφία & Λιάκου-Μπαρτσιόκα Ελένη στη μνήμη συζύγου και πατρός Κων/νου Λιάκου	50
607 Τριανταφύλλου Ευθυμία συζ. Ηλία στη μνήμη του αδελφού της Σοφάνη Ιωάννη	50	628 Ελένη Καλαντζή (Θεσ/νίκη) στη μνήμη της αγαπη- μένης της θείας Φρόσως Μώρη	30
608 Μώρης Κων/νος στη μνήμη της συζύγου του Δήμητρας Μώρη	13	630 Χρηστίδης Παναγιώτης στη μνήμη του εξαδέλφου του Κων/νου Λιάκου	\$100
610 Κάλλη Μαγδαληνή στη μνήμη του συζύγου της Αρτέμη και της νύφης της Κούλας Ταξ. Κάλλη	50	631 Χρηστίδης Ευάγγ. στη μνήμη Κων. Λιάκου	\$ 100
611 Αλεξίου Φιλίτσα	60	632 Χρηστίδης Παύλος στη μνήμη Κων. Λιάκου	\$ 100
612 Ματθαίου Ευάγγελος του Γεωργ. στη μνήμη του πατέρα του Γεωργίου	150		
613 Κροντηρά Φιφή	25		

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ Ι.Ν. ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

Χαραλάμπους Οδυσσέας του Ευθυμίου στη μνήμη του εξαδέλφου του Γεωργίου Ι. Χαραλάμπους	100
Χαραλάμπους Γεώργιος του Ευθυμίου στη μνήμη του εξαδέλφου του Γεωργίου Ι. Χαραλάμπους	50

ΥΣΤΑΤΟ «ΧΑΙΡΕ» ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΑΝΥΠΟΜΟΝΟ

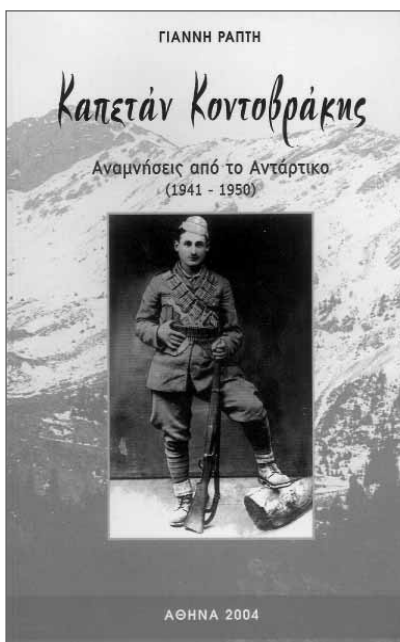
Έσβησε στα 92 του χρόνια ο Γερμανός Δημάκος, περισσότερο γνωστός ως πάπα-Ανυπόμονος εξ απορρήτων του Άρη Βελουχιώτη και αντάρτης στον έφιππο ουλαμό του ΕΛΑΣ. Είχε καταταχθεί στον ΕΛΑΣ το Μάιο του 1943, ορκίσθηκε στο Ευαγγέλιο και ήταν πάντα κοντά στον Άρη Βελουχιώτη. Επί πολλά χρόνια ήταν ηγούμενος στην Μονή Αγάθωνος στην Υπάτη.

Η νεκρώσιμη ακολουθία για τον παπαΑνυπόμονο έγινε στις 22.6.2004 στη Μονή και ο μητροπολίτης Φθιώτιδας Νικόλαος τον αποχαιρέτησε με θερμά λόγια και εξήρε το πνευματικό και εκκλησιαστικό του έργο.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΓΙΑΝΝΗ ΡΑΠΤΗ: ΚΑΠΕΤΑΝ ΚΟΝΤΟΒΡΑΚΗΣ

Τις προσωπικές του αναμνήσεις και την παρουσίαση των γεγονότων που συνέβησαν κατά τη

διάρκεια της κατοχής και του Εμφυλίου στη Ρούμελη και ειδικότερα σε περιοχές γύρω από το χωριό μας, εκθέτει στο βιβλίο του ο χωριανός μας **Γιάννης Ράπτης** με τον τίτλο «Ο Καπετάν Κοντοβράκης». Από τον πρόλογο του Γιώργου Μωραΐτη, πληροφορούμαστε ότι «Κοντοβράκης ήταν ο Γιάννης Ράπτης από την Κουκουβίστα (Καλοσκοπή) της Φωκίδας, Μικροκαπετάνιος και αυτό ήταν το ψευδώνυμό του στο Δ.Σ.Ε.»

Η διήγησή του αρχίζει από τα χρόνια της Κατοχής που όλοι οι νέοι με ενθουσιασμό πήραν μέρος στην Εθνική Αντίσταση με την πίστη ότι υπηρετούν την πατρίδα αφού ήταν γαλουχημένοι από το σχολείο και τους γονείς τους στα εθνικά ιδεώδη.

Έντονες είναι οι περιγραφές των γεγονότων που ακολούθησαν την απελευθέρωση, την εποχή του εμφυλίου πολέμου όταν εμφιλοχώρησε «η διχόνοια, η δολερή» η οποία οδήγησε τους απλούς και άδολους αγωνιστές πατριώτες σε φανατισμό Ελλήνων εναντίον Ελλήνων που έφτασε ακόμη σε πράξεις εγκληματικές και άδικες.

Σήμερα, ύστερα από μισό αιώνα, η πατρίδα μας απαιτεί από εμάς που έτυχε να επιζήσουμε από την λαίλαπα εκείνου του αδελφοκτόνου πολέμου να τιμήσουμε εκείνους που θυσιάστηκαν, όπου κι αν ανήκουν και να βοηθήσουμε να μην ξανάρθουν οι φοβερές εκείνες ημέρες του εμφυλίου.

Στην εκλεκτή συντροφιά της φωτογραφίας μας διακρίνονται: από αριστερά η Νίτσα Χαραλάμπους - Κόλια, η Ισμήνη και ο Δημήτριος Τ. Κόλιας, ο Γεώργιος Κόλιας και ο Ηλίας Κατσανιώτης με τη γυναίκα του Βασιλική. Πρόκειται για χωριανούς μας που με την εργασία τους και την παράδοση που κουβαλούσαν από την Κουκουβίστα αναδείχτηκαν στα μεγαλύτερα αξιώματα της πολιτείας και με το ήθος τους μας δίδαξαν την ευγένεια και την αγάπη για τον Σύνδεσμο και το χωριό. Η φωτογραφία είναι από το αρχείο της Μαρίτσας Γ. Κόλια.

Η τέταρτη σταυροφορία και η βεηλασία της Κωνσταντινουπόλεως το 1204

της ΑΘΗΝΑΣ ΚΟΛΛΙΑ-ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ

Με χαρά δημοσιεύουμε ιστορικό κείμενο της χωριανής μας Αθηνάς Γ. Κόλια, συζύγου του αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών Εμμ. Δερμιτζάκη, η οποία όπως και ο αδελφός της Ταξιάρχης Γ. Κόλιας είναι καθηγητές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και συνεχίζουν την παράδοση του αείμνηστου πατέρα τους, βυζαντινολόγου Γεωργίου Τ. Κόλια.

Στις 13 Απριλίου του έτους 1204 η πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, η πόλη που προκαλούσε τον θαυμασμό όσων την επισκέπτονταν αλλά και όσων άκουγαν διηγήσεις για τα υπέροχα παλάτια, τις εκκλησίες και τα πλούτη της, η Κωνσταντινούπολη, αλώθηκε από τους «στρατιώτες του Χριστού» (όπως αποκαλούσαν τους εαυτούς τους), τους σταυροφόρους, που είχαν ξεκινήσει από τη Βενετία με αρχικό σκοπό να πολεμήσουν εναντίον των «απίστων», των Μουσουλμάνων της Αιγύπτου. Όμως, είχε ήδη δημιουργηθεί χάσμα μεταξύ Βυζαντινών και Δυτικών, που οφειλόταν κυρίως σε τρεις επιδρομές που είχαν διενεργήσει οι Νορμανδοί της Νότιας Ιταλίας και Σικελίας μέσα στον ενδέκατο αιώνα (1181-1185, 1146-1147, 1185) και στις τρεις πρώτες σταυροφορίες (1196-1199, 1147-1149, 1189-1191). Η αρνητική στάση των Βυζαντινών απέναντι στους σταυροφόρους δεν θα πρέπει να αποδοθεί στην αδυναμία τους να δεχθούν την ιδέα ενός πολέμου για την πίστη (αφού ως τέτοιοι προβάλλονταν από τους κυβερνώντες ήδη από αιώνες πολλοί α-

γώνες κατά μη Χριστιανών αντιπάλων), αλλά στη δυσπιστία που αισθάνονταν απέναντί στους Δυτικούς μετά την πρώτη επιδρομή των Νορμανδών αλλά και τις πρώτες εμπειρίες από τη συνάντηση μαζί τους κατά την πρώτη σταυροφορία, δυσπιστία που κλιμακωνόταν με κάθε νέα συνάντηση και διεύρυνε το χάσμα μεταξύ των δύο χριστιανικών κόσμων. Από την πλευρά των Λατίνων, οι επιφυλάξεις και υπονοίες των Βυζαντινών για τον σκοπό της σταυροφορίας, η έλλειψη θερμής υποστήριξης και βοήθειας εκ μέρους των Χριστιανών της Ανατολής, οι μικροσυμπλοκές μαζί τους, τους οδήγησαν στη διαμόρφωση μιας εντελώς αρνητικής εικόνας για τους Βυζαντινούς. Έτσι, οι χαρακτηρισμοί που απαντούν στα κείμενα της εποχής εκφράζουν ακριβώς την εικόνα που είχε δημιουργηθεί εκατέρωθεν: οι Λατίνοι για τους Βυζαντινούς είναι «αλαζόνες», «αγέρωχοι», «ιταμοί», «φιλάργυροι», «άπληστοι», ενώ οι Βυζαντινοί για τους Λατίνους «υπερόπτες», «ψευδείς», «αναξιόπιστοι», «θηλυπρεπείς», «φαύλοι» και «αιρετικοί».

Έτσι, τα εχθρικά αισθήματα

προς τους Βυζαντινούς, σε συνδυασμό με ορισμένες συγκυρίες και την επιθυμία αφενός της Βενετίας να κυριαρχήσει οικονομικά και πολιτικά στην ανατολική Μεσόγειο και αφετέρου του πάπα να επιτύχει την ένωση των Εκκλησιών και την αναγνώριση του πρωτείου του, οδήγησαν στην εκτροπή της Δ΄ Σταυροφορίας στην Κωνσταντινούπολη και την άλωση της βασιλεύουσας το 1204.

Επικεφαλής της Τέταρτης Σταυροφορίας ήταν ισχυροί φεουδάρχες και όχι αρχηγοί κρατών, με μόνη εξαίρεση τον βασιλιά της Ουγγαρίας. Αυτοί δεν κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν όλα τα χρήματα που είχαν συμφωνήσει ότι θα πρόσφεραν στους Βενετούς για τη μεταφορά τους με πλοία στην Αίγυπτο (μαζί με το ήμισυ των κατακτήσεών τους), σύμφωνα με τη συνθήκη

που είχαν υπογράψει με τη Βενετία το 1201. Έτσι, αναγκάστηκαν να αποδεχθούν την πρόταση του δόγη Ερρίκου Δάνδολου να βοηθήσουν τη Βενετία να κατακτήσει τη χριστιανική πόλη των δαλματικών ακτών Ζάρα, που ήταν παλαιά υποτελής τους αλλά είχε προσχωρήσει στην Ουγγαρία. Παρά τις έντονες αντιδράσεις πολλών σταυροφόρων, μερικοί από τους οποίους εγκατέλειψαν τον σταυροφορικό στρατό, και την απειλή του πάπα Ιννοκέντιου Γ' (1198-1216) για αφορισμό, η πρώτη εκτροπή του ιερού πολέμου των Δυτικών εναντίον χριστιανικής πόλης πραγματοποιήθηκε και η Ζάρα καταλήφθηκε και λεηλατήθηκε στις 24 Νοεμβρίου 1202, προκαλώντας την οργή του πάπα και τον αφορισμό των συμμετασχόντων.

Ατυχής συγκυρία για την Αυτοκρατορία υπήρξε το γεγονός ότι ο νεαρός Αλέξιος Άγγελος, γιος του ανατραπέντος το 1195 Ισαακίου Β' από τον αδελφό του Αλέξιο Γ', είχε δραπετεύσει το φθινόπωρο του 1201 και είχε φθάσει στην αυλή του Φιλίππου της Σουαβίας (Schwaben), του οποίου η σύζυγος Ειρήνη ήταν αδελφή του, για να ζητήσει βοήθεια για την αποκατάσταση του πατέρα του στον θρόνο. Με τη συγκατάθεση και την υποστήριξη του Φιλίππου, που έπεισε και τον αρχηγό του σταυροφορικού στρατού Βονιφάτιο του Μομφερράτου, ο Αλέξιος συνάντησε τους σταυροφόρους και τους Βενετούς τον Ιανουάριο του 1203, που δέχθηκαν να οδηγήσουν τον στρατό τους στην Κωνσταντινούπολη για να ανατρέψουν τον θείο του Αλέξιο Γ', αποσπώντας τεράστια

ανταλλάγματα από τον νεαρό Άγγελο. Συγκεκριμένα, υποσχέθηκε την αναγνώριση του πρωτείου του πάπα και του δόγματος της Ρωμαϊκής Εκκλησίας, την καταβολή 200.000 ασημένιων μάρκων, τη συντήρηση του στόλου των σταυροφόρων για ένα χρόνο, τη συμμετοχή στη σταυροφορία με βυζαντινό στρατό και τη διατήρηση στρατιωτικού σώματος στους Αγ. Τόπους καθ' όλη τη διάρκεια της βασιλείας του. Το γεγονός ότι είχαν αρχίσει διχόνοιες μεταξύ των σταυροφόρων, γιατί πολλοί διαφωνούσαν με την εκτροπή από την πορεία τους στην Αίγυπτο και απειλούσαν να αποχωρήσουν με κίνδυνο να ματαιωθεί η πραγματοποίηση της σταυροφορίας, που τόσο επιθυμούσε, αλλά κυρίως η υπόσχεση της υπαγωγής του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης στη Ρώμη, έκαμψαν την αντίθεση του Ιννοκέντιου. Επιπλέον, πιστεύοντας ότι η εκτροπή θα ήταν προσωρινή και ότι – με όσα υποσχέθηκε ο Αλέξιος – θα ενισχύονταν οι δυνάμεις των σταυροφόρων και των κτήσεών τους, ο πάπας ήρε τον αφορισμό όσων είχαν συμμετάσχει στην κατάκτηση της Ζάρας και έδωσε την άδεια στους σταυροφόρους να πλεύσουν στην Κωνσταντινούπολη για να αποκαταστήσουν στον θρόνο τον Ισαάκιο Β' Άγγελο και τον γιο του. Έτσι, την άνοιξη του 1203 ο στόλος ξεκίνησε από τη Ζάρα και έφθασε στην Κωνσταντινούπολη στα τέλη Ιουνίου.

Η αναξιοπρεπής φυγή του πανικόβλητου Αλεξίου Γ', μετά τη βίαιη είσοδο των σταυροφόρων στον Κεράτιο κόλπο, οδήγησε

τους βυζαντινούς αξιωματούχους των ανακτόρων στην αναγόρευση και πάλιν ως αυτοκράτορα του – τυφλωμένου από τον αδελφό του – Ισαακίου Β'. Οι σταυροφόροι απαίτησαν και επέτυχαν παρά τις διαμαρτυρίες του Ισαακίου – που αντιλαμβανόταν το μέγεθος των υποχρεώσεων που αναλάμβανε και την αδυναμία του να ανταποκριθεί – την ένορκη και έγγραφη αποδοχή των υποσχέσεων που είχε δώσει ο γιος του και μόνον τότε επέτρεψαν την είσοδο του Αλεξίου στην Πόλη και τη στέψη του ως συμβασιλέως.

Η αδυναμία του Ισαακίου Β' και του Αλεξίου Δ' να ικανοποιήσουν τα αιτήματα των σταυροφόρων, η πίεση που ασκούσαν στον λαό και την Εκκλησία για τη συγκέντρωση των χρημάτων, η γενικότερη ανικανότητά τους να διοικήσουν σ' αυτές τις κρίσιμες στιγμές και οι καθημερινές λεηλασίες, καταστροφές και μικροσυμπλοκές με τους σταυροφόρους προκάλεσαν τελικά τη λαϊκή εξέγερση που ανέτρεψε τους Αγγέλους και ανέβασε στον θρόνο τον Αλέξιο Ε' Δούκα, επονομαζόμενο Μούρτζουφλο.

Οι σταυροφόροι βρέθηκαν σε δύσκολη θέση λόγω της εχθρότητας τώρα πλέον όχι μόνον του βυζαντινού λαού, αλλά και της νέας ηγεσίας του, και επειδή δεν θα λάμβαναν το υπόλοιπο των υπεσχημένων χρημάτων και τη στρατιωτική βοήθεια. Έτσι, προβάλλοντας οι ηγέτες – πνευματικοί και στρατιωτικοί – το πρόσημα ότι επρόκειτο για δίκαιο πόλεμο εναντίον αιρετικών που είχαν αρνηθεί την υπακοή στον πάπα, προδοτών και δολοφόνων που είχαν δολοφονήσει τον νό-

μιμο αυτοκράτορα Αλέξιο Δ΄, έπεισαν όσους αντιδρούσαν στην επίθεση και κατάληψη της βυζαντινής πρωτεύουσας. Τα επιχειρήματα της ηγεσίας των σταυροφόρων παραδίδει ο «φτωχός ιππότης» (όπως αυτοχαρακτηρίζεται στο έργο του «Η κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης») Ροβέρτος του Κλαρί από την Πικαρδία της Βόρειας Γαλλίας, που συμμετέσχε στη σταυροφορία και μας την περιγράφει έτσι όπως τη βίωσε – και συχνά την κρίνει – κάποιος από τους απλούς πολεμιστές. Γράφει, λοιπόν, ο Ροβέρτος: «... οι επίσκοποι και οι παπάδες του στρατεύματος μίλησαν μεταξύ τους, και έκριναν ότι η μάχη ήταν δίκαιη κι ότι έπρεπε να γίνει η επίθεση, γιατί οι κάτοικοι της πόλης ήταν παλιά πιστοί στο νόμο της Ρώμης και τώρα δεν υπάκουαν σ' αυτόν, ... και οι επίσκοποι είπαν ότι, άρα, η επίθεση έπρεπε να γίνει και δεν ήταν καθόλου αμάρτημα αλλ' ήταν μεγάλη αγαθοεργία. Διαλάλησαν τότε σ' όλο το στρατόπεδο να έλθουν όλοι στο κήρυγμα, και οι Βενετσιάνοι, και οι μεν και οι δε, την Κυριακή το πρωί. Κι έτσι έγινε. Και κήρυξαν τότε σ' όλο το στρατόπεδο ... και έδειξαν στους προσκυνητές ότι ο Αγώνας ήταν δίκαιος, γιατί οι Έλληνες ήταν προδότες και δολοφόνοι, και ότι είχαν παρανομήσει όταν σκότωσαν το νόμιμό τους άρχοντα, Και οι επίσκοποι έλεγαν ότι έδιναν άφεση αμαρτιών, στο όνομα του Θεού και του πάπα, σε όλους όσους θα έκαναν επίθεση ενάντια στους Έλληνες, ... και να μη φοβούνται καθόλου να επιτεθούν στους Έλληνες, γιατί οι Έλληνες ήταν εχθροί του Κυρίου».

Την πτώση της Πόλης ακολούθησαν απερίγραπτες λεηλασίες και καταστροφές και, τέλος, ο διαμελισμός της Αυτοκρατορίας σύμφωνα με τους όρους της «Διανομής της Ρωμανίας» (*partitio Romaniae*), του εγγράφου που ήδη από τις 7 Μαρτίου είχαν υπογράψει οι Βενετοί και Φράγκοι αρχηγοί για να καθορίσουν τη διανομή μεταξύ τους της γης, των λαφύρων και των εξουσιών μετά την άλωση της Πόλης.

Διαθέτουμε τη λεπτομερή διήγηση όσων διαδραματίστηκαν σε βάρος των κατοίκων της βασιλεύουσας (βιασμοί γυναικών, μοναχών, σφαγές παιδιών, γυναικών και γερόντων, που βέβαια συνέβαιναν σε κάθε βίαιη κατάληψη πόλης) από δύο αυτόπτες μάρτυρες, τον Νικήτα Χωνιάτη και τον Νικόλαο Μεσαρίτη, οι οποίοι σχεδόν με τα ίδια λόγια στηλιτεύουν αυτούς που πήραν στον ώμο τον σταυρό του Χριστού και ήταν δήθεν αγνοί άνδρες που ακολουθούσαν την πορεία Του. Δεν θα επιμείνω σε αυτά τα συμβάντα, αλλά θα αναφερθώ κάπως εκτενέστερα στις εκτεταμένες καταστροφές και τη λαφυραγώγηση της βασιλεύουσας.

Το μέγεθος των υλικών απωλειών κατά την άλωση του 1204 μπορεί να εκτιμηθεί καλύτερα, αν διαβάσει κανείς τις περιγραφές των εκκλησιών και του «ιερού παλατίου», που παρέχουν έκθαμβοι σταυροφόροι. Ο Ροβέρτος του Κλαρί, για παράδειγμα, καταγράφει, μεταξύ άλλων θαυμάτων που περιείχε η «μεγάλη εκκλησία» (όπως αποκαλούσαν οι Βυζαντινοί την Αγ. Σοφία), τους

κολώνες από ίασπη, πορφυρίτη ή πολύτιμα πετράδια, που η καθεμιά τους είχε και μία διαφορετική θεραπευτική ιδιότητα, την ολόχρυση, στολισμένη με πολύτιμες πέτρες ιερά τράπεζα, και τις ασημένιες κολώνες που στήριζαν τον από συμπαγές ασήμι και βαρύ σαν καμπαναριό «ουρανό» της, τόσο μεγάλης αξίας – όπως δηλώνει ο Ροβέρτος – που δεν μπορούσε να υπολογισθεί. Σύμφωνα με τον ίδιο συγγραφέα και πάλι, «ο χώρος όπου διαβαζόταν το ευαγγέλιο ήταν τόσο πλούσιος και θαυμάσια στολισμένος, ώστε είναι αδύνατον να περιγραφεί η κατασκευή του. Σ' όλη την εκκλησία κρεμόντουσαν εκατό περίπου πολυέλαιοι. Και δεν υπήρχε πολυέλαιος που να μην κρέμεται από χοντρή ασημένια αλυσίδα, που το πάχος της έφθανε το μπράτσο ενός άνδρα. Σε κάθε πολυέλαιο έκαιγαν εικοσιπέντε ή και περισσότερες λυχνίες· και δεν υπήρχε πολυέλαιος που να μην αξίζει μέχρι διακόσια ασημένια μάρκα» κατά την εκτίμηση του έκθαμβου ιππότη.

Το μέγεθος και η αισθητική των κτιρίων της Κωνσταντινούπολης (των εκκλησιών, των πύργων και των οικιών των μεγάλων αρχόντων της) δεν μπορούν να περιγραφούν με λόγια, γράφει ένας άλλος Δυτικός συγγραφέας, ο Γερμανός Gunther του Pairis, ή και αν περιγραφούν θα φανούν απίστευτα σε όποιον δεν τα δει με τα μάτια του, ενώ ο Γοδεφρείδος Βιλλεαρδουΐνος, ο φεουδάρχης της Καμπανίας, εντυπωσιάζεται από τα «πλούσια παλάτια και τις ψηλές εκκλησίες, που τόσες πολλές υπήρχαν, και τα μεγάλα πλούτη που σε καμιά

πόλη δεν υπήρχαν τόσα».

Τον Ροβέρτο του Κλαρί εντυπωσιάζει ιδιαίτερα το «ιερόν παλάτιον» και τα πολύτιμα ιερά λείψανα που φυλάσσονταν εκεί· τα σημαντικότερα από αυτά ήταν τα ιερά κειμήλια από τα πάθη του Χριστού, το «ιερόν μανδήλιον» και η ιερά κέραμος. Κατεχόμενος από τον ίδιο θαυμασμό περιγράφει και το ανάκτορο των Βλαχερνών, όπου υπήρχε η «ιερά σινδόνη» που τύλιξε το σώμα του Χριστού (η εσθήτα της Θεοτόκου κατά τους Βυζαντινούς) και η μαρμαρίνη τράπεζα όπου είχαν εναποθέσει τον Χριστό μετά την αποκαθήλωση και φαίνονταν – όπως διαβεβαιώνει ο ίδιος συγγραφέας – ακόμη πάνω της τα σημάδια από τα δάκρυα της Θεοτόκου, την αγ. Σοφία (την οποία ανέφερα παραπάνω), τον ναό των αγ. Αποστόλων, τη Χρυσή Πύλη, τον Ιππόδρομο και άλλα οικοδομήματα, αγάλματα, στήλες που αποτελούσαν έργα τέχνης και κοσμούσαν τη Βασιλεύουσα.

Οι σταυροφόροι – κατά την περιγραφή του Χωνιάτη – προέβησαν σε αρπαγές εικόνων, ιερών λειψάνων του Χριστού, χύσιμο θείας κοινωνίας στο έδαφος. Τα τιμαλφή δοχεία είτε τα έθραυαν και έπαιρναν τη διακόμισή τους, είτε τα χρησιμοποιούσαν για να τρώνε και να πίνουν. Η Αγία Τράπεζα της Αγ. Σοφίας, κατασκευασμένη από διάφορες πολύτιμες ύλες, τεμαχίστηκε και διανεμήθηκε στους λαφυραγωγούς και μαζί με όλα τα άλλα πολύτιμα αντικείμενα «απέραντου πλήθους και ομορφιάς», τα ιερά σκεύη και έπιπλα, το ασήμι (που κάλυπτε τον θριγκό του ιερού βήματος, τον καταπληκτικό

άμβωνα και τις πύλες, και που το περιέβαλλε χρυσός), φορτώθηκε σε ημιόνους και όνους μέσα στα ίδια τα άδута του ναού. Οι Λατίνοι με απειλές και βασανιστήρια, ακόμα και με καλοπιάσματα, ανάγκαζαν τους πολίτες να παραδώσουν όσα είχαν κρύψει. Οι κάτοικοι της πρωτεύουσας, διωγμένοι από τα σπίτια τους – που τα είχαν καταλάβει οι νέοι κάτοικοι της πόλης –, θρηνώντας για όσα έμψυχα και άψυχα είχαν χάσει, την εγκατέλειψαν σε πολύ μεγάλο αριθμό, σύμφωνα με τον Νικήτα Χωνιάτη και πάλι, που ήταν ένας από τους πρόσφυγες. Η Κωνσταντινούπολη άδειασε από κάθε πλούτο, δημόσιο, ιδιωτικό και εκκλησιαστικό. Το τεράστιο πλήθος των λαφύρων που αποκόμισαν οι σταυροφόροι και οι Βενετοί μαρτυρούν και τα δυτικά κείμενα. Πολύ χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο χωρίο του Gunther «Ανακάλυψαν (οι σταυροφόροι) σε αφθονία, εδώ, εκεί και παντού, τόσο μεγάλο πλούτο σε χρυσό και ασήμι, τόσο θαυμαστούς πολύτιμους λίθους και ενδύματα, τόσο μεγάλη αφθονία πολύτιμων (εμπορικών) αγαθών, τόσο μεγάλη ποσότητα τροφίμων, οικίες τόσο εξαιρετικές και τόσο πλήρεις από κάθε είδους οικιακά είδη, που όλοι ξαφνικά μετατράπηκαν από ξένους και φτωχούς σε πολίτες πάμπλουτους». Ο Βιλλεαρδουΐνος, επίσης, ομολογεί ότι «από τότε που χτίστηκε ο κόσμος δεν πάρθηκαν τόσα λάφυρα από μια μόνο πόλη».

Οι σταυροφόροι δεν περιορίστηκαν στη λεηλασία της Πόλης μόνον, αλλά στράφηκαν και στην πλούσια ύπαιθρο γύρω από την

πρωτεύουσα, στους ιερούς ναούς της Προποντίδας και στα βασιλικά οικοδομήματα και αφού άρπαξαν τον πλούτο τους τα έκαψαν, χωρίς να φεισθούν κανενός παραλίου οικοδομήματος.

Ένας ακόμη παράγοντας που συνετέλεσε σε εκτεταμένες καταστροφές οικοδομημάτων (οικιών και εκκλησιών) και κινητών περιουσιών, ήταν τρεις πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν στην Κωνσταντινούπολη και οφείλονταν σε εμπρησμό. Η πρώτη προκλήθηκε από τους σταυροφόρους στις 17 Ιουλίου 1203 για να προκαλέσουν αντιπερισπασμό, η δεύτερη (που διήρκεσε δύο ημέρες και δύο νύχτες (κατά τον Χωνιάτη, οκτώ κατά τον Βιλλεαρδουΐνο) στις 19 Αυγούστου του ίδιου έτους και τέλος, τη νύχτα της 12ης προς τη 13η Απριλίου 1204, κατά την τελική επίθεση, κάποιοι από τους σταυροφόρους (χάριν προστασίας τους πιθανόν και πάλι) πυρπόλησαν την περιοχή κοντά στη μονή του Ευεργέτου. Τη φορά αυτή η έκταση της πυρκαγιάς ήταν περιορισμένη.

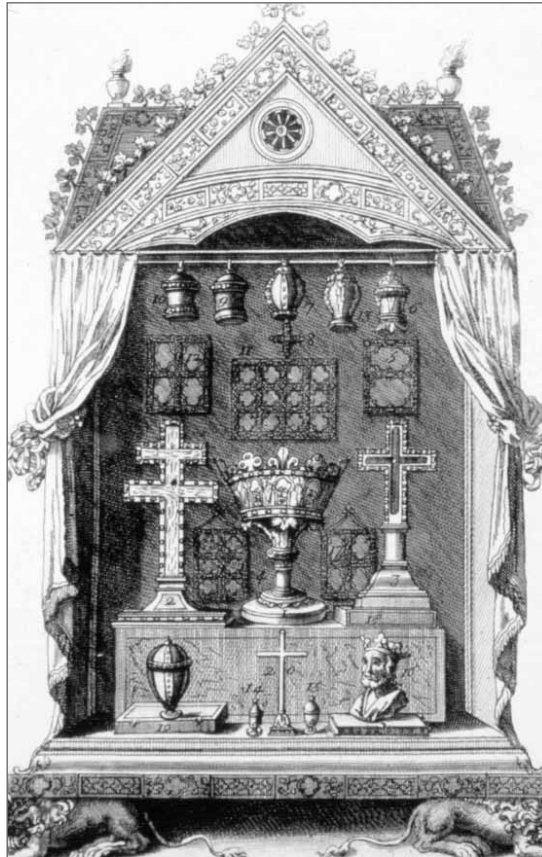
Στον συνολικό υπολογισμό των λαφύρων που αποκόμισαν οι Βενετοί και οι σταυροφόροι, αλλά και των απωλειών της πρωτεύουσας της Ανατολικής Χριστιανικής Αυτοκρατορίας σε θαυμαστά έργα τέχνης, τα οποία την κοσμούσαν, θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν και η καταστροφή ενός σημαντικού αριθμού χάλκινων αγαλμάτων και συμπλεγμάτων, τα οποία οι νέοι κύριοι της Αυτοκρατορίας, «οι βάρβαροι που δεν αγαπούσαν το ωραίο», κατατεμάχισαν και έλιωσαν για να τα μετατρέψουν σε νομίσματα.

Όλος αυτός ο πλούτος που α-

ναφέρθηκε είτε καταστράφηκε είτε μεταφέρθηκε σταδιακά στη Δύση. Ένας τεράστιος αριθμός από τα ιερά λείψανα στάλθηκαν σε εκκλησίες και μοναστήρια για να τις καταστήσουν πόλους έλξης προσκυνητών, άλλα πολύτιμα κινητά αντικείμενα για να κοσμήσουν τις συλλογές ηγεμόνων, ενώ τα πολυτιμότερα ιερά κειμήλια της Κωνσταντινούπολης, μεταξύ των οποίων ο Ακάνθινος Στέφανος, ο Τίμιος Σταυρός, η Λόγχη και ο Σπόγγος, εξαγοράστηκαν από τους Βενετούς, στους οποίους τα είχε παραχωρήσει ο Βαλδουίνος Β΄ ως ενέχυρο, εκ μέρους του Λουδοβίκου Θ΄ (1229-1270) μεταξύ των ετών 1239 και 1241, και τέλος το 1247 ολοκληρώθηκε η μεταφορά (μέσω αγοράς προφανώς) των σπουδαίων λειψάνων του «ιερού παλατίου» στη Sainte Chapelle του Παρισιού. Τον 14ο-15ο αι. κατα-

σκευάστηκε μία μεγάλη, γοτθικού ρυθμού λειψανοθήκη, που περιέλαβε όλες τις μικρότερες και τοποθετήθηκε επίσης εκεί.

Από την άποψη των επιπτώ-

σεων της τέταρτης σταυροφορίας στον πολιτικό τομέα, το κτύπημα που δόθηκε στο Βυζάντιο ήταν καθοριστικό για τη μετέπειτα πορεία όχι μόνο της Δυτικής Μ. Ασίας και του ελληνικού χώρου, αλλά και της Βαλκανικής χερσονήσου στο απώτερο μέλλον. Παρά την ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης από τον Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγο (1259-1282) και την πνευματική αναγέννηση που επιτυγχάνεται την περίοδο των Παλαιολόγων, η αποκατάσταση της ενιαίας ισχυρής Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας δεν επιτεύχθηκε ποτέ εδαφικά και πολιτικά. Είναι γενικά παραδεδομένο ότι η άλωση του 1204 προκάλεσε εκείνη του 1453 από τους Οθωμανούς και την αλλαγή του πολιτικού χάρτη της Ανατολικής Μεσογείου για πέντε περίπου αιώνες.

Η Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διδάκτωρ Βυζαντινής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει πραγματοποιήσει σπουδές και έρευνες στη Βυζαντινή Ιστορία στο Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης (Ολλανδία) και στο Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Βιέννης.

Το επιστημονικό της ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην πολιτική ιδεολογία των Βυζαντινών, στις σχέσεις του Βυζαντίου με τη Δύση και στο ιδεολογικό υπόβαθρο των συγκρούσεων του Βυζαντίου με το Ισλάμ. Στο πλαίσιο αυτό έχει εκδώσει τα βιβλία «Ο βυζαντινός ιερός πόλεμος. Η έννοια και η προβολή του θρησκευτικού πολέμου στο Βυζάντιο» και «Συνάντηση Ανατολής και Δύσης στα εδάφη της Αυτοκρατορίας. Οι απόψεις των Βυζαντινών για τους σταυροφορούς», έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια στο εσωτερικό και το εξωτερικό και έχει δημοσιεύσει σημαντικό αριθμό μελετών σε επιστημονικά ελληνικά και διεθνή περιοδικά.

Σήμερα είναι επίκουρη καθηγήτρια στον Τομέα Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2004

Παρά τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Σύλλογοί μας δεν θα μας λείψουν και φέτος οι πολιτιστικές εκδηλώσεις στο χωριό. Έτσι:

— Η εκκλησία μας θα λειτουργήσει κανονικά, όχι μόνο τις μεγάλες γιορτές αλλά και όλους τους εσπερινούς και τις παρακλήσεις της Παναγίας.

— Στις 7 Αυγούστου, Σάββατο 7 μ.μ. τα Εγκαίνια του Πολιτιστικού Κέντρου. Παράλληλα θα λειτουργήσει έκθεση βιβλίου συγχωριανών μας λογοτεχνών και συγγραφέων καθώς και παζάρι ντόπιων παραδοσιακών προϊόντων.

— Στις 8 Αυγούστου το πρωί μετά τη Θ. Λειτουργία, αιμοδοσία στο ιατρείο του χωριού και το απόγευμα ανάπτυξη ιατρικών θεμάτων στο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου από χωριανούς μας γιατρούς.

— Στις 13 Αυγούστου θα παρακολουθήσουμε όλοι μαζί από γιγαντοοθόνη την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων στην κεντρική πλατεία.

— Στις 14 Αυγούστου ο καθιερωμένος παραδοσιακός χορός στο προαύλιο της Παναγίας από το Σύλλογο Λαμίας. Αργά τη νύχτα, πάρτυ νεολαίας στο Κεφαλόβρυσο.

— Στις 15 Αυγούστου λειτουργία στην εκκλησία της Παναγίας και το απόγευμα λαϊκός ανώμαλος δρόμος για νέους και πιο νέους σε επίδειξη αντοχής και ταχύτητας.

Να είμαστε όλοι εκεί.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ

Παλαιά λιθόκτιστη δυόροφη κατοικία με ηλεκτρικό ρεύμα και νερό, πρόσφατα ανακαινισμένη (αλλαγή στέγης και μπαλκόνια). Είναι κατοικήσιμη.

Πληροφορίες κ. Κώστα, στα τηλέφωνα 2109917845 & 22650.61214 (7.30-14.30 και 18.00-22.00)

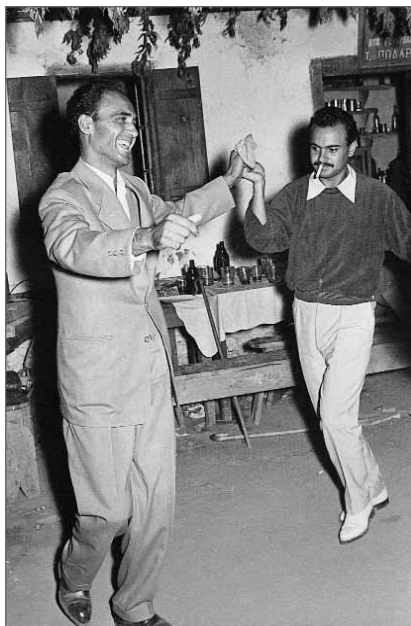
Γινόμαστε ...ηλεκτρονικοί!!

Πολύ σύντομα θα μας βρίσκετε στο Internet (Διαδίκτυο) στη διεύθυνση www.kaloskopi.gr και www.koukouvista.gr. Εκεί μαζί με άλλα θα βρίσκεται «κρεμασμένο» και το Δελτίο μας.

Αρχίστε να μας ψάχνετε από τα τέλη του μήνα Αυγούστου.

ΑΓΓΕΛΙΕΣ-ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ - ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Οι σύντομες καταχωρήσεις στο δελτίο μας, αγγελιών τόσο για μια ζωή χαρούμενη όπως γεννήσεις, αρραβώνες, γάμοι, επιτυχίες νέων όσο και δυσάρεστων γεγονότων, θάνατοι, μνημόσυνα κ.λπ. δεν παύουν να ενδιαφέρουν πολλούς. Περισσότερο μάλιστα τη μικρή μας κοινωνία που όλοι συνδεόμαστε με δεσμούς συγγενικούς και πολλοί χωριανοί μας ζητούν λεπτομέρειες για κοινωνικά γεγονότα. Για να μπορούμε να ανταποκρινόμαστε σε τέτοια αιτήματα παρακαλούμε να μας γνωρίζετε ότι σχετίζεται με τα κοινωνικά νέα (γάμοι, βαπτίσεις κ.λπ.) και προπαντός ό,τι αφορά τις επιτυχίες των νέων μας. Πληροφορίες στο τηλέφωνο - φαξ 210 238158.

παλιά φωτογραφία

Λεβέντικος χορός από το Θανάση Κουφό και το Γιάννη Τσοκά που όσο βρίσκονταν στη ζωή μας γέμιζαν κέφι και ευχαρίστηση με την αστείρευτη και χαρούμενη διάθεση που τους διέκρινε.

Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη στο μαγαζί του Τριαντ. Ποδάρα που λειτούργησε για λίγο διάστημα στη δεκαετία του '50 και στη συνέχεια μετατράπηκε σε σαγματοποιείο.

“Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ” Τριμηνιαία Εφημερίδα Ιδιοκτησία: Σύνδεσμος Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας “Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ”

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο-Εκδότης: Κων/νος Τούμπας, Πρόεδρος Διοικ. Συμβουλίου)
Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ. & φαξ: 210 52.38.158

ΗΛ. Σελιδοποίηση - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΒΕΕ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 24 • ΤΗΛ. 5227552